

CNNy

**HATODIK
JELENTÉS A NEMZETI STRATÉGIAI ANYAGOK
TERVEZÉSÉNEK NYILVÁNOSSÁGÁRÓL**

Civilek a Nemzeti Fejlesztési Terv Nyilvánosságáért

A kézirat lezárva: 2008. január 31.

Készült a Nemzeti Civil Alapprogram támogatásával

Nyomdai előkészítés és sokszorosítás: PART-2001 Kft.

Bevezető – összefoglalás

2007 elején végre „élesbe” fordult a fejlesztési tervezés folyamata, azaz a tervek helyett elérkezett a végrehajtás, a pályázatkiírás ideje, és ezzel a strukturális és kohéziós támogatások tényleges felhasználásának megkezdése. Ezzel munkacsoporthatásunk feladata is átalakult: hatodik jelentésünkben már nem annyira a tervezési dokumentumok társadalmi egyeztetését, hanem a konkrét pályázati kiírások megszületése körül „bábáskodó” testületek működését és bennük a civil részvételt vesszük górcső alá, például a Pályázat Előkészítő Munkacsoportok (PEMCS) és a Monitoring Bizottságok esetén.

A testületekbe delegált civil tagok tapasztalatai alapján készített összegzésekből kitűnik, hogy az egyes, azonos típusba tartozó munkacsoportok és bizottságok működése között jelentős eltérések vannak. Nincs egység a tevékenységükkel kapcsolatos dokumentumok nyilvánosságát illetően sem – ha ezek egyáltalán hozzáférhetőek, inkább csak haladó szintű internet-búvárkodás után lehet rájuk akadni. (Sőt, a CNNy által feltett kérdésre maga Bajnai Gordon válaszolta, hogy a Monitoring Bizottságok ülései nem nyilvánosak – holott az ügyrendből kiderül, hogy igenis azok.)

Nem elhanyagolható az sem, hogy a testületek álláspontja, döntései mekkora súllyal szerepelnek a pályázati kiírások kidolgozásában: míg a Monitoring Bizottságok csak „megtárgyalják” (és nem jóváhagyják) az akcióterveket, a PEMCS-ek esetében is többször kiderült, hogy az Irányító Hatóság felülírta, saját hatáskörében módosította a munkacsoport által készített dokumentumokat.

Bár a Monitoring Bizottságokban legalább a horizontális témák (fenntartható fejlődés, esélyegyenlőség stb.) okán helyet kapnak a civil szervezetek, mind itt mind pedig a PEMCS-ek esetében nyilvánvaló, hogy a delegáltak sokszor ad-hoc módon kerülnek be egy-egy testületbe (annak függvényében, hogy az összehívó éppen kit ismer). Sőt, a taglisták tüzetesebb vizsgálata során az is kiderül, hogy a „civil helyeken” sokszor olyan szervezetek (pl. kamarák, önkormányzati szövetségek) képviselői ülnek, akik jóindulattal sem sorolhatók a „klasszikus” civilek közé. Az ilyen visszasságok kiküszöbölésében segíthetne a szektor nagyobb fokú önszerveződése, belső választási-delegálási mechanizmusok kidolgozása – ennek működő példaként ismertetjük a zöld szervezetek együttműködési eljárásának rendjét.

Már az Operatív Programok egyeztetése során is nyilvánvalóvá vált, hogy a civil szervezetek számára az ÚMFT pályázatainak sokkal kevesebbet kínálnak, mint azt kezdetben remélhető volt. 2007 folyamán ehhez még hozzájött a számukra is elérhető pályázati kiírások tetemes csúszása – e jelentés zárásakor (2008. január 31.) több, eredetileg 2007 második felére, vagy 2008 első negyedére ütemezett kiírásnak még híre-hamva sincs. Sőt a már elindult programok nagyobbik része (mind számban, mind pedig a rendelkezésre álló keretösszeg tekintetében) is olyan kiemelt projekt, amelynek kedvezményezettje az állam valamely szerve vagy intézménye – így pályázati lehetőségekről még kevésbé beszélhetünk. Amellett, hogy a civil

szervezetek így számukra is fontos programok végrehajtásából szorulnak ki, ez a rendszer sérti az egyenlő verseny és a szektorsemlegesség elveit is.

Mint az a már „megszokott” kronológiából is kiderül, 2007 második felének meghatározó fejlesztése volt a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség új honlapjának beindítása, amelynek tesztelésére a CNNy is felkérést kapott. Mivel korábban sok kritikát fogalmaztunk meg a régi oldallal kapcsolatban, most elismeréssel állapítjuk meg, hogy a regisztráció és az e-mail hírlevél útján történő tájékoztatás sokat lendít a partnerekkel való kapcsolattartáson. Azonban nem hagyhatjuk szó nélkül, hogy a „Társadalmi egyeztetések ütemterve” menüpontban még mindig a 2007 őszi félév szerepel...

Végül, hatodik jelentésünket a már megszokott mellékletek zárják: levelezésünk másolata (amely most tagadhatatlanul kisebb intenzitású volt, mint a megelőző időszakokban), az olvasó számára a kapcsolatfelvételt megkönnyítő elérhetőségek és honlapok listája, valamint a vonatkozó rövidítések jegyzéke.

Az NFÜ új portálja

„Az akciótervekről, pályázatokról és kiemelt projektekről döntő kormányülés utáni napon megújult külsővel, új tartalommal és szolgáltatásokkal várja látogatóit a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség honlapja, amely mostantól a www.nfu.hu címen érhető el. Az új honlap egy egységes tájékoztatási rendszer része, a támogatások felhasználásához szükséges legfőbb információk immáron egy helyen találhatóak meg..

A korszerű, portál jellegű, adatbázis-háttérrel rendelkező új oldal lehetővé teszi az interaktív kommunikációt, ami jelentős előrelépést jelent az Ügynökség egységes, egykapus kommunikációjának fejlesztésében. Az NFÜ intézményi integrációja internetes megjelenésében is tükröződik: az irányító hatóságok továbbra is megtartják autonómiájukat, így az Ügynökség honlapjának részeként saját menürendszerrel működő, önálló oldallal rendelkeznek.

Korábban a felhasználók többször is kifogásolták, hogy az Új Magyarország Fejlesztési Terv intézményrendszerében eltérő adattartalmak jelentek meg az irányító hatóságok és a közreműködő szervezetek oldalán, ezen észrevételekre figyelemmel az új honlap tartalmi frissítése mostantól egységes adatfeltöltési és publikálási rendben történik. A közreműködő szervezetek is ezen belül publikálják a pályázati felhívásokat és a kapcsolódó dokumentumokat (útmutató, nyilatkozat–minta, kitöltő program, szerződés tervezetek), a pályázati eredményeket és a pályázattal kapcsolatos közleményeket. Mindez biztosítja a követhető, összehangolt és átlátható kommunikációt. A 2007. Alapvetően az új honlap sokkal jobban használható a korábbinál, korábbi jelentésekben megfogalmazott javaslataink többségét megvalósították. Ugyanakkor még mindig van egy-két javaslatunk, amivel tökéletesebbé tehető a rendszer”

(Részlet az NFÜ 2007. július 26-i közleményéből)

Egy hónap állt a látogatók rendelkezésére az új honlap véleményezésére, erre sajnos a nyári kánikulában a CNNY-nek nem voltak kapacitásai. Fél évnyi működés után vettük sorba, mi valósult meg a fenti célokból.

Egységes megjelenés, publikálás:

Ügynökség, Intézményrendszer :

A két menüpontban részletesen elérhető sok-sok információ, ugyanakkor nem feltétlenül logikus, hogy miért van szétválasztva a két menüpont. A történetiség indokolhatja ezt, miszerint az intézményrendszer menüpontban található IH-k és KSZ-ek nem voltak részei az NFÜ-nek, míg az IH-k már az Ügynökség részévé váltak. Bár az Intézményrendszer rovatban találunk hivatkozásokat az irányító hatóságok és közreműködő szervezetek aloldalaira, de ezek többnyire még a „feltöltés alatt” szöveget tartalmazzák. Érdemes lenne legalább a menüsorban egymás mellé (alá) rakni a két menüpontot.

Hírek és hírlevelek a SAJTÓSZOBA menüpontban:

A célcsoportos hírlevelek bevezetése hasznos lehet azok számára, akik nem rendszeres látogatói az NFÜ honlapjának, így rendszeres tájékoztatást kaphatnak. Kár, hogy a „SAJTÓSZOBA” menüpontban van eldugva, a civilek valószínűleg nem ott keresik a számukra készült hírlevelet. Érdemes lenne a partnerség menüpontban is megjeleníteni a civileknek szóló hírlevél elérhetőségét is.

Ugyanígy nyomozni kell, ha valaki a főoldalon található 6 rovat (ÚMFT, OP-k, Társadalmi egyeztetés, Közlemények, Nemzetközi programok és Kiemelt projektek) egyikére az oldalmenüben akar rátalálni. Ezek valójában a hírek rovat alkategóriái és szintén a SAJTÓSZOBA menüpont alatt találunk rájuk. Javasoljuk a SAJTÓSZOBA mellett (alatt, helyett) a HÍREK rovat megjelenítését is.

Eseménynaptár:

Általában sajtóeseményeket, konferenciákat tartalmaz, jó lenne ha a kiírások véleményezési, várható meghirdetési és beadási határidejei mellett a döntéshozó szervek (monitoring bizottságok, kormány) üléseinek időpontjai is megjelenéne benne. Itt folyamatosan aktualizálható lehetne a partnerségi ütemterv is, hiszen e témában lapzártakor, 2008. januárjában csak egy táblázat található a 2007 második félévben „várható” pályázatokról.

Dokumentumtár:

A dokumentumtár igen bőséges, a kiemelt projektekről négy almenüben is találunk dokumentumokat, így elég átláthatatlan a kiválasztás rendszere. Sok hasznos információt találunk a pályázatokkal kapcsolatban is, de célszerű lenne egy adott pályázati kiíráshoz kapcsolódó összes dokumentumot egy helyről elérhetővé tenni.

Jelenleg elérhető dokumentumok egy-egy pályázati kiírásról:

- Alapadatok
- Pályázati dokumentáció
- Kitöltő program
- GYIK
- Ügyfélszolgálatok

További javasolt hivatkozások:

- Ütemterv/eseménynaptár: társadalmi vita időpontja; kiírás, közlemények megjelenési időpontja; beadási határidő(k); eredményhirdetés(ek), pályázat lezárásának (tervezett) időpontja.
- Nyertes pályázatok (ez már működik önállóan, de nincs hozzá közvetlen hivatkozás)
- Pályázathoz kapcsolódó fejlesztési dokumentumok (akcióterv és operatív program)
- Társadalmi egyeztetés dokumentumai (fórum, vélemények, válaszok)

A fenti információk többnyire már most is elérhetők a honlapon, de csak keresgélés után, több kattintással található meg. Ugyanígy célszerű lenne a nyertes pályázatok oldaláról hivatkozást elhelyezni az adott pályázati kiíráshoz.

Új szolgáltatások:

Honlapterkép:

Jó áttekintést ad a menüpontokban található tartalmakról, de egyben rámutat a menüpontok közötti, korábban felsorolt átfedésekre is.

RSS-feed:

Az NFÜ honlapon lehetőség van feliratkozni a jobb felső sarokban a brit zászló és nyomtató ikon között található narancssárga ikonra kattintva az oldalon megjelenő friss tartalmak rövid összefoglalóira **hírek** és **közlemények** kategóriában. A honlapon leírás is olvasható az RSS használatáról. Ez a funkció sokat segít az aktuális információk gyors áttekintésében.

Regisztráció:

A regisztráció rendszere igen hasznos, hiszen ezen keresztül email értesítést kaphatunk társadalmi egyeztetésekről vagy pályázati kiírásokról. Emellett a társadalmi vitára bocsátott dokumentumokhoz kapcsolódó vitafórumon is lehetőség van nevesítve véleményt nyilvánítani.

Sajnos nincs mód a regisztrációnál tematikusan szűrni azokat a témákat, amelyekről értesítést kérnénk, így több, kevésbé fontos levelet is kaphatunk.

Partnerség, Fórum:

Igen hasznos, hogy a véleményezésre kerülő dokumentumokat a regisztrált felhasználók megvitathatják az on-line fórumban és egymásra is reagálhatnak. Sajnos a vita lezárását követően csak mellékletként kerül fel a beérkezett véleményekre egy táblázatos válasz, így nehéz összevetni a felvetésekre adott válaszokat.

A regisztráció ösztönzi a fórumozókat, hogy „moderálják” magukat, így további moderálásra kevésbé lesz szükség. A moderálás nyomán követése igen nehézkes, ugyanakkor a „vélemények a honlapról” fórumba érkezett észrevételekből arra lehet következtetni, hogy van erre példa.

Emellett célszerű lenne meghagyni az e-mailben történő véleményezés lehetőségét is társadalmi vitára bocsátott dokumentumokkal kapcsolatban. Erre van utalás a Partnerség rovatban, de ez nem eléggé egyértelmű. Nem egészen logikus az sem, hogy nincs hivatkozás a Fórum menüpontban a Partnerségi fórum oldalra, ahol a táblázatban csak az indulás és az utolsó hozzászólás időpontja olvasható, de a véleményezési határidő nem látható. Logikailag ennek a két menüpontnak is egymás mellett (alatt) lenne a helye.

Hirdetések a honlapon:

Sajnos a bal oldal alján található „Új Magyarország” banner nemcsak bennünk van, hanem Linux operációs rendszerrel a Firefox böngészőprogram használatakor a kék háttér a középső mezőben is benne van, ezért a letakart rész olvashatatlaná válik. Kérdés, hogy a hiba kinek a készülékében van?

A felsorolt módosításokat a fórum rovatba is beküldjük a „Javaslatok a honlappal kapcsolatban” fórumtémába. A válaszokra a következő jelentésben visszatérünk, ahol azt is megvizsgáljuk, lehet-e MS-termék használata nélkül pályázni.

Az akciótervek ütemezési megvalósulása

Elemzésünkben azt vizsgáltuk, hogy a TÁMOP akcióterveiben meghirdetett ütemterveket az akciótervek megvalósítása során mennyiben sikerült tartani. Elemzésünk kizárólag a TÁMOP-ra fókuszált. Forrásként a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség honlapjáról letölthető akcióterveket¹, valamint a honlapon megjelent pályázati kiírásokat² és kiemelt projekt felhívásokat³ használtuk.

A TÁMOP hat akciótervében összesen 89 konstrukció került meghirdetésre. Ebből 54 konstrukciónál 2008-at jelöltek meg a kezdés időpontjául a tervezők, így azokkal a későbbi jelentésekben foglalkozunk. Az alábbiakban azt a 35 konstrukciót tekintjük át, amelyeknek tervezett kezdése 2007-ben kellett (volna), hogy legyen.

Ebből a 35 konstrukcióból 2007-ben

- 15 indult el (4 le is zárult),
- 20 pedig nem indult el.

A 15 elindult / lezárult programból

- 5 volt pályázati konstrukció és
- 10 kiemelt projekt, amelynek kedvezményezettje valamely állami szerv vagy intézmény lett.

Érdekeséggéppen említenénk még meg, hogy a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség honlapján az eddig megjelent 15 konstrukciónál a rendelkezésre álló keretösszegek megoszlása a következő⁴:

- kiemelt (nem pályázható, állami szerv által koordinált) projekteknél összesen 46 608 000 000 Ft, azaz negyvenhatmilliárd-hatszáznyolcmillió forint,
- pályázati konstrukciókban pedig 16 518 500 000 Ft, azaz tizenhatmilliárd-ötszáz-tizennyolcmillió-ötszázezer forint.

Az alábbi táblázat részletesen áttekinti a tárgyalt 35 konstrukciót.

1 http://www.nfu.hu/uj_magyarorszag_fejlesztési_terv_2 Megjegyeznénk, hogy több akcióterv az elmúlt hónapok során bármiféle tájékoztatás mellőzésével módosult. Mivel nem tudjuk, erre sor fog-e kerülni a jövőben is, jelen elemzés alapjául a 2008. február 19-én közzétett akciótervek szolgáltak.

2 <http://www.nfu.hu/doc/5> Elemzés 2008. február 19-i állapot szerint.

3 <http://www.nfu.hu/doc/924> Megjegyeznénk, hogy a kiemelt projektek feltételrendszere, az aloldal tartalma az elmúlt hónapok során többször módosult. Az elemzés alapjául a 2008. február 19-i állapot szolgált.

4 Forrás: a felhívásokban megjelölt keretösszegek.

Sorszám	Konstrukció megnevezése, száma	Konstrukció indításának tervezett időpontja	Megvalósulás
1.1.1.	Megváltozott munkaképességű emberek rehabilitációjának és foglalkoztatásának segítése	2007. II. félév	Nem indult el
1.1.2	Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért	2007. III. negyedév	Elindult
1.2.1	Hátrányos helyzetűek foglalkoztatását ösztönző járulékkedvezmények	2007. július 1.	Lezárult
1.3.1	A foglalkoztatási szolgálat fejlesztése az integrált munkaügyi és szociális rendszer részeként – I. fázis	2007. II. félév	Nem indult el
1.4.1	Alternatív foglalkoztatási programok átmeneti támogatása	2007. II. félév	Lezárult
1.4.2	Mozgáskorlátozott emberek foglalkoztatását, önálló életvitelét segítő eszközfejlesztő műhely és szolgáltatási hálózat	2007. II. félév	Elindult
2.1.1.	Lépj egyet előre	2007. III. negyedév	Elindult
2.1.3.	Munkahelyi képzések támogatása - mikro- és kisvállalkozások	2007. I. negyedév	Lezárult
2.1.5.	Munkahelyi képzések támogatása – közép vállalatok	2007. III. negyedév	Lezárult
2.2.1.	A képzés minőségének és tartalmának fejlesztése	2007. III. negyedév	Nem indult el
2.2.2.	Pályaorientáció rendszerének tartalmi és módszertani fejlesztése	2007. IV. negyedév	Elindult
2.2.3.	A szak- és felnőttképzés struktúrájának átalakítása	2007. III. negyedév (első pályázati kör)	Elindult
2.3.1.	„Új pálya” program	2007. III. negyedév	Elindult
2.5.1.	Érdekképviseleti szervezetek kapacitásainak fejlesztése	2007. IV. negyedév	Elindult
2.6.1.	Az akkreditáció rendszerének kialakítása	2007. IV. negyedév	Nem indult el
3.1.1	21. századi közoktatás	2007. IV. negyedév	Nem indult el

Sorszám	Konstrukció megnevezése, száma	Konstrukció indításának tervezett időpontja	Megvalósulás
3.1.4	Infrastrukturális fejlesztés tartalmi támogatása	2007. IV. negyedév (ROP-okhoz illeszkedve)	Nem indult el
3.1.8	Átfogó minőségfejlesztés a közoktatásban	2007. IV. negyedév	Nem indult el
3.2.2	Területi együttműködések, társulások, hálózati tanulás	2007. III. negyedév	Nem indult el
3.3.1	Oktatási esélyegyenlőség és integráció	2007. III. negyedév	Elindult
3.3.2	Az oktatási esélyegyenlőségi programok végrehajtásának támogatása	2007. IV. negyedév	Nem indult el
4.1.5.	A felsőoktatási szolgáltatások rendszer szintű fejlesztése	2007. IV. negyedév	Nem indult el
5.1	A kiemelt leghátrányosabb helyzetű térségek, valamint a településen belüli szegregáció csökkentését célzó komplex fejlesztések támogatása zászlóshajó program előkészítő, segítő, helyi menedzselő és monitorozó, valamint speciális elemeinek megvalósítása.	A kidolgozás alatt álló „Nem mondunk le senkiről” komplex térségfejlesztő zászlóshajóprogram részeként kerül kidolgozásra.	Nem indult el
5.2.1.	Gyermekesély program országos kiterjesztésének szakmai-módszertani megalapozása együttműködésben a társterületekkel (országos kiemelt projekt)	2007. második félév	Elindult
5.2.5.	Gyermekek és fiatalok integrációs programjai	2007. második félév	Nem indult el
5.3.2.	Hajléktalan emberek társadalmi és munkaerő-piaci integrációjának szakmai és módszertani megalapozása	2007. második félév	Elindult
5.4.5.	A fizikai és info-kommunikációs akadálymentesítés szakmai hátterének kialakítása	2007. II. félév	Elindult
5.4.8.	A komplex rehabilitáció szakmai hátterének megerősítése	2007. II. félév	Nem indult el
5.5.1.	Közösségi kezdeményezések és önkéntes programok támogatása	2007. II. félév	Nem indult el

Sorszám	Konstrukció megnevezése, száma	Konstrukció indításának tervezett időpontja	Megvalósulás
5.6.	A társadalmi kohézió erősítése bűnmegelőzési és reintegrációs programokkal	a. 2008. jan 1. b. 2007. november	Nem indult el
6.1.1.	Bizonyítékon alapuló egészségfejlesztési ismeretek kifejlesztése az oktatás különböző szintjei és különböző korosztályok számára	2007. negyedik negyedév	Nem indult el
6.2.1.	Egészségügyi humánerőforrás monitoring	2007. harmadik negyedév	Nem indult el
6.2.2.	Képzési programok az egészségügyben foglalkoztatottak számára, hiányszakmák képzése, kompetenciafejlesztés	2007. negyedik negyedév	Nem indult el
6.2.4.	Foglalkoztatás támogatása	2007. negyedik negyedév	Nem indult el
6.2.6.	Megvalósíthatósági tervek minőségbiztosítása a tervezett jelentős beruházásoknál	2007. harmadik negyedév	Nem indult el

2008-as programok – a következő jelentésekhez...

2.1.2.	Munkaerő-piaci kulcskompetenciák fejlesztése	2008.	2008
2.1.4.	Munkahelyi képzések támogatása – ernyőszervezeteken keresztül	2008. III. negyedév	2008
3.1.2	Új tartalomfejlesztések a közoktatásban	2008. I. negyedév	2008
3.1.3	Innovatív iskolák	2008. I. negyedév	2008
3.1.5	Pedagógiai kultúra korszerűsítése	2008. I. negyedév	2008
3.1.6	Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény	2008. II. negyedév	2008
3.1.7	Pedagógusok új szerepben	2008. II. negyedév	2008
3.2.1	Új tanulási formák és rendszerek	2008. III. negyedév	2008
3.2.3.	„Építő közösségek” – Program a közművelődési intézményrendszer és civil szféra atipikus, nem formális képzési szolgáltatásainak fejlesztésére	2008. I. negyedév.	2008

Sorszám	Konstrukció megnevezése, száma	Konstrukció indításának tervezett időpontja	Megvalósulás
3.2.4	„Tudásdepó-Expressz” – A könyvtári hálózat fejlesztése, nem formális és informális képzési szerepének erősítése az élethosszig* tartó tanulás érdekében	2008. I. negyedév.	2008
3.2.5	A kreatív ipart megalapozó, iskolán kívüli tehetséggondozás	2008. II. negyedév	2008
3.2.6.	Program a kulturális szakemberek át- és továbbképzésére	2008. II. negyedév	2008
3.2.7.	E-tanácsadás az információs esélyegyenlőségért	2008. I. negyedév	2008
3.2.8.	„Múzeumok Mindenkinek” Program – Múzeumok oktatási-képzési szerepének erősítése - Központi módszertani fejlesztés és támogatási alap	2008. II. negyedév	2008
3.2.9.	Civil részvétel erősítése a kompetenciafejlesztés eszközeivel	2008. III. negyedév	2008
3.2.10.	Egységes Elektronikus Kulturális és Oktatási Szolgáltató Felület (KultúrNet) kialakítása (EKOF)	2008. I. negyedév	2008
3.3.3	Integrációs gyakorlatot folytató iskolák minőségbiztosítása, szakmai szolgáltató hálózatokkal történő együttműködésük támogatása	2008. I. negyedév	2008
3.3.4	A halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok felsőfokú képzésbe irányuló továbbtanulási útjainak megerősítése, „Láthatatlan kollégiumi” programok támogatása felsőoktatási intézményekben tanuló roma fiatalok számára	2008. II. negyedév	2008
3.3.5	Tanoda programok támogatása	2008. II. negyedév	2008
3.3.6	Lemorzsolódás kezelését célzó programok működtetése, Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai pályafutásának nyomon követése	2008. II. negyedév	2008
3.3.7	Antidiszkriminációs jelzőrendszer kiépítése és működtetése	2008. III. negyedév	2008

* az élethosszig helyett életem át tartó kifejezés használandó

Sorszám	Konstrukció megnevezése, száma	Konstrukció indításának tervezett időpontja	Megvalósulás
3.4.1	Nemzetiségi és migráns tanulók nevelésének és oktatásának segítése	2008. I. negyedév	2008
3.4.2	Sajátos nevelési igényű tanulók integrációja	2008. II. negyedév	2008
3.4.3	Tehetséggondozás	2008. I. negyedév	2008
4.1.1.	IKT-alapú szolgáltatásfejlesztés a felsőoktatásban	2008. II-III. negyedév	2008
4.1.2.	Tananyagfejlesztés	2008. II. negyedév	2008
4.1.3.	Képzők képzése, a pedagógusképzést támogató hálózatok korszerűsítése	2008. II. negyedév	2008
4.1.4.	Korszerű matematikai, műszaki, informatikai és természettudományos végzettséggel rendelkezők számarányának növeléséhez szükséges tartalmi és képzési kapacitások kialakítása, fejlesztése	2008. II. negyedév	2008
4.1.6.	Minőségfejlesztés a felsőoktatásban	2008. I. negyedév	2008
4.2.1.	A tudáshasznosulást, tudástranszfert segítő eszköz-, és feltételrendszer kialakítása, fejlesztése	2008. II. negyedév	2008
4.2.2.	Innovatív kutatói teamek alapku- tatástól az alkalmazott kutatásig terjedő projektjeinek támogatása	2008. II. negyedév	2008
4.2.3.	A tudományos eredmények elismerése és disszeminációja	2008. II. negyedév	2008
4.2.4.	Nemzeti Kiválóság Program	2008. II. negyedév	2008
	Nemzetközi Kutatóközpont kiváló külföldi kutatókat támogató ösztöndíjai	2008. II. negyedév	2008
5.4.2.	A korai beavatkozást középpontba helyező Biztos Kezdet program a leghátrányosabb helyzetű térségekben (5.4.2. konstrukció)	2008. második félév	2008
5.2.3.	Integrált helyi programok a gyermekszegénység csökkentésére programok (5.4.3. konstrukció)	2008. második félév	2008

Sorszám	Konstrukció megnevezése, száma	Konstrukció indításának tervezett időpontja	Megvalósulás
5.2.4.	Biztos Kezdet program országos elterjesztése (5.4.4. konstrukció)	2008. második félév	2008
5.3.1.	Alacsony foglalkoztatási eséllyel rendelkezők képessé tevő és önálló életvitelt elősegítő programjai	2008. első félév	2008
5.3.3	Hajléktalan emberek társadalmi és munkaerő-piaci integrációját segítő programok	2008. első félév	2008
5.3.4.	A gyermekvédelmi ellátórendszerben élő, illetve onnét kikerülő fiatalok önálló életvitel programjai	2008. első félév	2008
5.4.1.	Szociális szolgáltatások modernizációja, központi stratégiai tervezési kapacitások megerősítése, szociálpolitikai döntések megalapozása	2008. I. félév	2008
5.4.2.	Központi szociális információs fejlesztések	2008. második félév	2008
5.4.3.	Házi segítségnyújtás fejlesztése	2008. I. félév	2008
5.4.4.	Szociális képzések fejlesztése, szakemberek képzése, továbbképzése és készségfejlesztése valamint a helyi fejlesztési kapacitások megerősítése	2008. (HEFOP 2.2. lezárása után)	2008
5.4.6.	A fizikai és info-kommunikációs akadálymentesítés szakmai tudásának elterjesztése és hozzáférhető szolgáltatások fejlesztése	2008. II. félév	2008
5.4.7.	Az elemi rehabilitációs szolgáltatás feltételeinek megteremtése	2008. II. félév	2008
5.5.2.	Önkéntesség elterjesztése	2008. I. félév	2008
5.5.3.	Civil szervezeteknek szolgáltató, azokat fejlesztő szervezetek támogatása	2008. I. félév	2008
5.5.4.	Anti-diszkriminációs műsorok, jogvédő tevékenység, kampányok támogatása	2008. I. félév	2008
5.5.6.	A fogyasztók kiszolgáltatottságának csökkentése	2008. I. félév	2008

Sorszám	Konstrukció megnevezése, száma	Konstrukció indításának tervezett időpontja	Megvalósulás
5.5.7.	Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi képviselői hálózat és civil jogvédő munka fejlesztése	2008. I. félév	2008
6.1.2.	Egészségre nevelő és szemléletformáló életmódprogramok	2008. harmadik-negyedik negyedév	2008
6.1.3.	Szűrőprogramok országos kommunikációja	2008. első-második negyedév	2008
6.1.4.	Koragyermekkor (0-7 év) program	2008. első-második negyedév	2008

Monitoring Bizottságok

Háttér

A monitoring bizottságok a Strukturális és Kohéziós Alapok vonatkozásában az 1083/2006/EK rendelet és a 2007-2013 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának alapvető szabályairól és felelős intézményeiről szóló 255/2006. (XII. 8.) kormányrendelet keretei között jöttek létre. A jogszabályok a működést számos vonatkozásban egységesítették (pl. döntéshozatali folyamat, tagság), azonban így is mutatkoznak figyelemreméltó eltérések az egyedi szabályozásban, a gyakorlatban az ügyrend hatáskörébe tartozó kérdésekben. Ezekre a továbbiakban rámutatunk.

Megalakulás

A 2007-13-as uniós költségvetési periódus Strukturális és Kohéziós Alapjainak hazai felhasználását felügyelő monitoring bizottságok 2006 második felében alakultak meg előzetes bizottságként. Állandó bizottsággá az operatív programoknak az Európai Bizottság általi jóváhagyását követően, 2007 derekán, ill. második felében alakultak, a következők szerint:

MB neve	Felügyelt programok	Felelős IH
Államreform és Elektronikus Közigazgatás Operatív Programok MB-a	ÁROP, EKOP	Közigazgatási Reform Programok IH
Gazdaságfejlesztési Operatív Programok MB-a	GVOP, GOP	Gazdaságfejlesztési Programok IH
Környezet és Energia OP Monitoring Bizottsága	KEOP	Környezetvédelmi Programok IH
Közép-magyarországi OP MB	KMOP	Regionális Fejlesztési Programok IH
Konvergencia Regionális Fejlesztési Programok MB	ÉMOP, ÉAOP, DAOP, DDOP, NyDOP, KDOP	Regionális Fejlesztési Programok IH
Közlekedési Operatív Program Monitoring Bizottsága	KÖZOP	Közlekedési Programok IH
Társadalmi Megújulás OP MB	TÁMOP	Humán Erőforrás Programok IH
Társadalmi Infrastruktúra OP MB	TIOP	Humán Erőforrás Programok IH
Végrehajtás OP MB	VOP	Koordinációs IH

MB neve	Felügyelt programok	Felelős IH
ÚMVP MB	ÚMVP	ÚMVP IH
Európai Területi Együttműködési programok monitoring bizottságai	Magyarország-Szlovákia, Magyarország-Románia, Magyarország-Horvátország, Magyarország-Szerbia, Ausztria-Magyarország, Szlovénia-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködés Operatív Program 2007-2013, Magyarország-Románia- Szlovákia-Ukrajna ENPI Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013	INTERREG, ETE IH

Látható, hogy a monitoring bizottságok többsége egy operatív programot felügyel. Kivételt képez ez alól a Gazdaságfejlesztési Programok Monitoring Bizottsága, mely az első NFT Gazdasági Versenyképesség Operatív Programjának monitoringját is végzi, egyesülve a korábbi monitoring bizottsággal.

A másik kivétel a Konvergencia Regionális Fejlesztési Programok Monitoring Bizottsága. Tekintve, hogy – a kormányzat érvelése szerint önkormányzati, választott régiók hiányában – nem lehetett az OP-kat teljesen regionális kezelésbe helyezni, nem alakulhattak regionális monitoring bizottságok. Azonban ez a Bizottság az ügyrendjében – az Európai Bizottság nyomására - meghatározta, hogy Regionális Monitoring Albizottságokat hoz létre, melyekben a regionális szereplők is képviselik magukat. Az albizottságok egységes ügyrendje a MB ügyrendjének mellékletét képezi, azt a MB nem sokkal lapzártánk után fogadta el. A tervzet szerint az albizottságokba a horizontális szempontok képviselőit a regionális fejlesztési tanácsok mellett működő civil egyeztető fórumok hivatottak delegálni, de ennek módjáról, feltételeiről még további egyeztetések várhatók a MB határozata alapján.

A monitoring bizottságok feladata

Az Európai Tanács rendeletében foglalt feladatmeghatározást a magyar kormányrendelet egy ponttal egészíti ki: a monitoring bizottság megtárgyalja az adott operatív program akcióterveit.

Ami eltérés volt a programozás szintjén az előző költségvetési periódushoz képest, az a MB-ok feladatában is megmutatkozik: míg 2004-06 között a programkiegészítő dokumentumok uniós előírás alapján készültek és azokat a MB-oknak jóvá kellett hagyniuk, addig a kétéves akciótervek nem uniós dokumentumok, és csak a hazai jogszabály utalja azok megtárgyalását – de már nem jóváhagyását – a MB feladatkörébe.

A monitoring bizottságok tagsága

A bizottságok tagságát a hivatkozott rendeletek igen tágan szabályozzák, szempontunkból a legfontosabb az a kormányrendeletbeli kikötés, mely szerint a tagság legalább felét „nem kormányzati” tagoknak kell kitenniük. Itt meg kell jegyeznünk, hogy a „nem kormányzati” tagok nem csupán, sőt, többségükben nem civileket takarnak, az ügyrendek ide sorolják a regionális fejlesztési tanácsok, a kamarák, a gazdasági társaságok és önkormányzatok szövetségeit is.

Megvizsgálva a közelmúltban felállt monitoring bizottságok tagságát, azt tapasztaljuk, hogy nemcsak az összetétel, hanem az összlétszám is igen változó: az állandó, szavazati joggal rendelkező tagok száma 16 és 38 között van.

A „nem kormányzati” oldalon a horizontális témák a jogi szabályozásból eredően bizottságonként 4-4 képviselőt kapnak: a környezetvédelmi civil szervezetek (legalább) egy képviselője, a romákat, a fogyatékossgal élő embereket, illetve a nők és férfiak esélyegyenlőségét képviselő civil szervezet (legalább) egy-egy képviselője tagja egy-egy monitoring bizottságnak. (A „legalább” kitétel csak néhány MB ügyrendjében szerepel.) A taglistákat áttekintve sajnos azt kellett tapasztalunk (e-mail cím alapján), hogy ezeket a „civil” helyeket is egyes esetekben kormányzati vagy intézményi alkalmazottak töltik be. Jóhiszeműséget feltételezve, ez legalább is a civil szektor kapacitáshiányát mutatja.

Az ÚMVP Monitoring Bizottsága sajátos mintázat szerint épül fel – miután az arra vonatkozó uniós (1698/2005/EK) és hazai (2007. évi XVII. tv.) szabályozás is eltér a Strukturális és Kohéziós Alapok szabályozásától. Az érdekképviseleti csoportok közül némelyek (többnyire szakmai szövetségek, kamarák) mind a négy intézkedéscsoporthoz delegálhatnak szavazati jogú képviselőt, míg mások csak meghatározott intézkedéscsoportokhoz. A horizontális témák keretében az esélyegyenlőségi szervezetek három típusa, valamint az OÉT munkaadói és munkavállalói oldala delegálhat tagot valamennyi intézkedéscsoporthoz, míg a környezetvédelmi civil szervezetek – nevesítve – csak a II. intézkedéscsoportnál szerepelnek. A II. és III. intézkedéscsoportnál számos más szakmai szervezet (vidékfejlesztési civilek, kézművesek, szövetségek, nemzeti park igazgatóságok stb.) is szavazati joggal képviseltetheti magát a bizottságban.

Az ülések összehívása, dokumentálása

Az egységes elv szerint legalább 15, indokoltan sürgős esetben 10 munkanappal az ülés előtt kell összehívnia az elnöknek az ülést. A meghívóval együtt a napirendet elektronikusan és postai úton, az előterjesztéseket azonos határidővel elektronikus úton kell megküldeni a tagoknak. Az ÚMVP MB ügyrendje úgy rendelkezik, hogy az előterjesztéseket 10, indokoltan sürgős esetben 5 munkanappal előbb kell kiküldeni. Tapasztalataink szerint a határidőket a racionalitás elvei mentén a gyakorlatban eltérően kezelik a bizottságok. Tudunk olyan esetről, amikor az anyagok késedelmes kiküldése miatt el kellett halasztani / törölni az ülést, de volt arra is példa (TIOP), hogy a bizottság inkább elfogadta az előírtnál szorosabb határidőket, csak hogy véleményt nyilváníthasson egy-egy ügyben.

Új napirendi pontot a tagok 10, indokoltan sürgős esetben 5 munkanappal az ülés előtt javasolhatnak. A KMOP és a Konvergencia MB ügyrendje itt csak legalább 5 munkanapos határidőt köt ki.

Soron kívüli, rendkívüli ülést bármely tag (egy esetben állandó meghívott is) kezdeményezhet. Hogy azt az elnök mely esetben köteles haladéktalanul összehívni, arról eltérően rendelkeznek az ügyrendek. A legmegengedőbb az ÚMVP, ahol mindössze a tagok egynegyedének kell azt közösen indítványoznia. A két regionális OP-kkal foglalkozó MB esetében egyharmados támogatás, a többi bizottság esetében a szavazati jogú, állandó tagok legalább felének indítványozása szükséges.

Érdekes, hogy bizonyos bizottságok emlékeztető, mások jegyzőkönyv készítését vállalják ügyrendjükben, azonban ez – a tartalmi körülírás alapján – vélhetően hasonló mélységű dokumentumokat takar. Eljárásrendben ugyanakkor figyelemre méltó, hogy míg a bizottságok többsége a jegyzőkönyvet a következő ülésen vagy írásbeli eljárásban (VOP) hagyja jóvá, addig a KMOP és a Konvergencia MB ezt a feladatot az elnök hatáskörébe utalja.

Információink szerint kötelező az emlékeztetőkből, ill. jegyzőkönyvekből angol nyelvű összefoglalót készíteni. Ez természetesen megköveteli azt, hogy az angol tömörítés is pontosan adja vissza az elhangzottak lényegét.

Döntéshozatali folyamat

A bizottságok ügyrendjei kivétel nélkül úgy rendelkeznek, hogy a bizottság akkor határozatképes, ha a (szavazati jogú) tagok több mint fele jelen van. Abban is egységes a gyakorlat, hogy félóra múlva azonos napirenddel hívja össze az elnök a megismételt ülést. A KÖZOP ügyrendje kiköti, hogy erre a lehetőségre a meghívóban is hívja fel a tagok figyelmét az elnök.

Eltérések mutatkoznak a megismételt ülés vonatkozásában azon a téren, hogy az a megjelentek számától függetlenül határozatképes-e. Három olyan bizottságot ismerünk (KEOP, TÁMOP, TIOP), ahol semmilyen kikötés nem szerepel. A bizottságok többsége a megismételt ülést akkor ismeri el határozatképesnek, ha a tagok legalább 40%-a jelen van. Érdekes az ÚMVP gyakorlata is: a megjelentek létszámától függetlenül határozatképesnek nyilvánítja a megismételt ülést, de meghatározott, kiemelt döntési pontokat kivesz annak hatásköréből, és írásbeli eljárásra utalja.

A már hivatkozott 255/2006 (XII.8.) kormányrendelet a döntéshozatalt is egységesítette, ami egyes korábbi monitoring bizottságok (pl. KTK) gyakorlatához képest visszalépést, másokhoz képest szigorítást eredményezett. A monitoring bizottság ugyanis „alapelveként konszenzusra törekszik”. Amennyiben konszenzus kialakítására nincs lehetőség, a bizottság szavazással dönt, a bizottság jelenlévő tagjainak 50%-a plusz 1 fő szavazata szükséges egy határozat meghozatalához.

A jogszabály előírja, hogy szavazategyenlőség esetén az elnök dönt. Ezt a szabályt azonban nem minden MB emelte át ügyrendjébe. Minden Strukturális Alap monitoring bizottság ügyrendjében megjelenik, hogy a kisebbségi véleményt jegyzőkönyvezni kell.

Albizottságok, munkacsoportok

Az albizottságok, eseti munkacsoportok létrehozatalát, feladatát, tagságát a bizottságok ügyrendje egységesen szabályozza. Eszerint albizottság és munkacsoport felállítására van lehetőség, „albizottság tagja és elnöke csak monitoring bizottsági tag és

állandó meghívott, vagy annak helyettese lehet”. “Munkacsoport tagja monitoring bizottsági tag és állandó meghívott, annak helyettese, vagy felkért szakértő, a munkacsoport elnöke csak monitoring bizottsági tag és állandó meghívott, vagy annak helyettese lehet.”

Kivételt képez a fent már említett Konvergencia Regionális Fejlesztési Programok Monitoring Bizottsága, ahol regionális monitoring albizottságok jönnek létre kötelező jelleggel. A KMOP pedig nem tesz különbséget az albizottság és a munkacsoport tagsága között, mindkettőre a bővebb elvet alkalmazza.

Nyilvánosság

Minden monitoring bizottság ügyrendje említi, hogy a nyilvános dokumentumokat (emlékeztetőket, jegyzőkönyveket, egyebeket) honlapján közzéteszi. Eddig sajnálatos módon csak két bizottság (ÁR-EK-OP és GVOP-GOP) dokumentumait találtuk meg a jelzett internetes oldalon. A TIOP esetében pedig információink szerint a honlap dokumentumokat tartalmazó része nem nyilvános. A hefop.hu oldalon az utolsó monitoring bizottsági jegyzőkönyv kivonat 2006 közepéről származik, tájékoztató anyagok találhatóak frissebbek.

Hogyan delegálnak a zöldek?

Jelentésünk több fejezete is tárgyalja a civil szervezetek részvételi lehetőségeit a Strukturális és Kohéziós Alapok támogatásainak felhasználásához kötődő különböző testületekben, így a Monitoring Bizottságokban és a Pályázati Előkészítő Munkacsoportokban. Az ott leírtakból leszűrhető fontos tanulság, hogy a civilek – és azon belül a különböző ágazati szervezetek – képvisellete sok tekintetben esetleges. A kormányzat nem alkalmaz egységes kritériumokat és eljárásrendeket a civilek „behívására”, de maguk a küldő szervezetek is különbözőképpen járnak el delegáltak kijelölésében/kiválasztásában.

E tekintetben sajátos helyzetben van a környezet- és természetvédő mozgalom, amely egyedüli ágazatként rendelkezik szabályozott, legitim delegálási mechanizmussal – részben ez is oka annak, hogy más civil „alszektorokhoz” képest bizonyos értelemben felülreprezentált a különböző testületekben. Anélkül, hogy eljárásukat bárki elé feltétlen követendő példaként állítanánk, úgy gondoljuk, hasznos, ha ezt a rendszert kicsit részletesebben is bemutatjuk.

A környezet- és természetvédő szervezetek legitim választási rendszere több mint 10 éves múltra tekint vissza. A rendszer **központi eleme az Országos Találkozó (OT)**, amelyet 1991 óta minden évben más-más szervezet rendez, általában 3-500 fő részvételével. Az OT eleinte elsősorban szakmai fórum volt, 1996 óta pedig választási grémiumként is működik (idén március végén Pécsen kerül sor XVIII. OT-ra). A választási rendszer kialakítását az tette szükségessé, hogy kilencvenes évek közepétől parlamenti és más döntések értelmében különböző - tanácsadó, pénzosztó, szakmai döntéshozó - testületekben (ezek közül az egyik első volt a környezetvédelmi törvény által felállított Országos Környezetvédelmi Tanács) képviseltethette magát a környezet- és természetvédő mozgalom. Ekkor született meg sok vita árán, több mint két éves folyamatban az írásban lefektetett **Működési Szabályzat**, amely azóta is – több módosításon átesve – az OT összehívásának, működésének és a küldöttállításnak is irányadó, közösen elfogadott dokumentuma (megtalálható a www.zoldot.hu honlapon).

Az OT-n bírósági bejegyzési végzése felmutatását követően, minden bejegyzett zöld szervezet kap szavazati jogot (egyet), a be nem jegyzett szervezetek pedig két, szavazati joggal rendelkező szervezet ajánlásával kaphatnak szavazólapot (a feltételek meglétét külön mandátumvizsgáló bizottság ellenőrzi). Az OT plenáris ülésen számba veszi a különböző testületi felkéréseket, helyeket, és nyílt szavazással dönt arról, hogy kíván-e az adott bizottságba képviselőt küldeni, és ha igen milyen időtartamra (általában két évre) és feltételek mellett. Ezután az OT minden résztvevője tehet jelölést írásban vagy helyben az OT ideje alatt kifüggesztett tacepaókon. A jelölteknek szintén írásban vagy az e célra szolgáló plenáris ülésen nyilatkozniuk kell a jelölés elfogadásáról illetve az esetleges összeférhetlenségről. Az OT elején megválasztott Jelölő Bizottság ez alapján összeállítja a jelöltlistát, amelyet a plenáris ülés nyílt szavazással elfogad. A résztvevő szervezetek ezt követően

vehetik fel a szavazólapokat, és titkosan szavaznak – ennek eredményét általában az OT utolsó plenáris ülésén ismerteti a Szavazatszámoló Bizottság. A Működési Szabályzat az általános eljárásrend mellett még további megkötéseket is alkalmaz annak érdekében, hogy valóban elfogadott és a mozgalom érdekeit képviselő delegáltak kerüljenek a különböző testületekbe. A jelöltek rendszeres beszámolóval tartoznak a mozgalom felé, és visszahívhatóak (bár erre a gyakorlatban még nem volt példa). Ma ilyen módon mintegy félszáz testületbe választanak küldöttet a szervezetek.

Az évek során, a testületek „megszaporodásával” egyre inkább szükség mutatkozott egy gyorsabban reagáló, két OT között beérkező felkéréseket, változásokat kezelni képes mechanizmusra is – így egészült ki a rendszer **2004-ben az Egyeztető Fórum (EF)** intézményével. Az EF-on az OT-n megválasztott küldöttek rendelkeznek szavazati joggal, de a találkozók bárki számára nyitottak. A fórum évente legalább négyszer ülésezik, munkáját egy ötfős, választott elnökség koordinálja (ebből két fő automatikusan az előző és a következő OT szervezőjének képviselője), amelynek tagjai rotációban töltik be a soros elnöki funkciót. Az EF megszervezését és jegyzőkönyvezését egy lebonyolító szervezet segíti – ezt a feladatot most már több éve az Ökoszolgálat Alapítvány látja el. Az EF-en megválasztott küldöttek mandátuma általában a következő OT-ig tart.

A még ennél is gyakoribb kommunikáció fóruma az **1993 óta létező „mozgalom” e-mail levelezőlista**, amelyet a Zöld Pók Alapítvány működtet. Ennek üzeneteit megkapja valamennyi küldött és a mozgalom számos más tagja és aktivistája is (a felkerüléshez rövid bemutatkozást kell írni, az illetéktelen látogatók kiszűrése végett). Ide kerülnek fel az EF meghívói és jegyzőkönyvei, az OT-k előkészítésével kapcsolatos anyagok és a küldöttek beszámolói, de itt „futnak körbe” a közös állásfoglalások, felhívások tervezetei is és sok más közérdekű (vagy néha kevésbé) információ is. A mozgalom lista gyorsaságára és intenzitására jellemző, hogy egy-egy állásfoglaláshoz néhány nap alatt akár 50-60 szervezet is csatlakozhat, csak ezen a fórumon keresztül. Ezzel az elektronikus rendszerrel teljeseedik ki a zöld mozgalom együttműködési és delegálási rendszere.

Mindezek alapján felmerülhet a kérdés, hogy mennyiben alkalmazható ez a rendszer más ágazatokban és szervezeteknél? Bár nem mentes a kisebb-nagyobb problémáktól (pl. az EF-okra sokszor nehéz összehívni a határozatképesség eléréséhez szükséges számú küldöttet), évtizedes múltja – amelyben egyszerre volt jelen a stabilitás és a fejlődés – bizonyítja élet- és működőképességét. Ebben minden bizonnyal kulcsszerepet játszik, hogy az **együttműködési szabályok belső igény alapján, „szerves” folyamatban jöttek létre**, nem pedig valamilyen felülről irányított vagy kívülről jövő elképzelésnek megfelelően. Ez persze egyben azt is jelenti, hogy az eljárások „kiizzadása” hosszú és rögzös folyamat volt, ami nem mehetett egyik napról a másikra. További fontos jellegzetesség, hogy az **együttműködésnek nincsen központja, kitüntetett szereplői**, hanem a szó szoros értelmében hálózatos formában működik, de mégis **írásban lefektetett, mindenki által ismert és legitimnek tekintett szabályrendszeren** alapszik. Ez elejét veszi annak, hogy bárki (akár a mozgalmon

belülről, akár kívülről) „rátelepedjen” a mozgalomra, magához ragadja annak vezetését, de mégis kellő rugalmasságot és reagálóképességet biztosít még sürgős ügyekben is. Mindennek kialakulásához és „finomhangolásához” azonban valóban sok évre és kölcsönös elkötelezettségre volt szükség – nem biztos, hogy a mai körülmények között is lenne idő és energia(!) egy ilyen folyamat elindítására és végigvitelére.

Tapasztalatok a Pályázati Előkészítő Munkacsoportban (PEMCS) folyó munkáról, civil szemmel

Dr. Bényei Andrásné a Nonprofit Humán Szolgáltatók Országos Szövetségének képviselőjeként a TÁMOP Monitoring Bizottságának tagja. Ebbéli minőségében lehetősége nyílt civil szakértők delegálására a különböző Pályázat Előkészítő Munkacsoportokba. Az alábbi írás azt a tapasztalatot igyekszik összefoglalni, melyet a 4 delegált 6 PEMCS-ben folytatott munkája során gyűlt össze.

Egy strukturált beszélgetés keretében találkoztak az érintettek, aminek eredménye az alábbiakban olvasható.

A beszélgetés legelején vita alakult ki a PEMCS-ekbe delegált civil képviselők között arról, hogy lehetséges-e konkrétan artikulálni civil érdekeket. Miközben egyre nagyobb társadalmi szerepet töltenek be a civil szervezetek, és ezzel párhuzamosan a munkavállalói érdekképviseletet visszaszorulóban vannak, a civil szervezetek helye és szerepe a szociális dialógusban nem tisztázott. A négy PEMCS delegált éppen ezért négyféle gyakorlattal találkozott akkor, amikor az őt küldő szervezettel folyamatosan egyeztetett véleményét kívánta megjeleníteni.

A vita összefoglalásaként a résztvevők egyetértettek abban, hogy azok a „szerveződések”, amelyek civilként jelennek meg a társadalmi párbeszéd színterein, sokszor kőkemény önkormányzati (pl. az önkormányzati szövetségek) üzleti (pl. gyáriparosok, vagy ipari parkok szövetségei) érdekek megfogalmazását képviselik, elfoglalva a civileknek szánt pozíciót. Eközben a makro-szintű érdekegyeztetésben, nevezetesen az Országos Érdekegyeztető Tanácsban vagy a Gazdasági és Szociális Tanácsban eleve helyet biztosítanak számukra kvázi-civilként. Nem kerülhető meg, hogy erről a jelenségről a lehető legmagasabb szinten új döntések szülessenek.

1) A Nonprofit Humán Szolgáltatók Országos Szövetségének delegáltjai a következő Pályázat Előkészítő Munkacsoport munkájában vettek részt:

Konstrukció	Pályázók várható száma: (AT)	Teljes összeg (AT) mFt	Várható összeg/pályázó (AT) mFt	Elyerhető összeg	Meghirdetés várható ideje (AT)	Megjelenés időpontja	Benyújtási határidő
1.4.1.a Alternatív munkaerőpiaci programok támogatása	105	3.395	30-50	25-72	2007. IV. n.év	2007. november 30.	2007.12-03 – 2007.01.15.
1.4.1.b. Alternatív munkaerő-piaci projektek szakmai támogatása	1 (OFA)	229	229	305	2007. IV. n.év	2008. február	2008.03.17.
2.5.1.c. Érdekképviseleti szervezetek kapacitásának növelése	25-30	2.000 (c.500)		3-30	2007. IV. n.év	2008. január.25.	2008.02.15- 2008.04.15.
2.6.1 Akkreditáció rendszereinek kialakítása	1 (OFA)	A költség tervezése folyamatban			2007.IV. n.év		
5.2.1. Gyerekesély program	1 (SZMI)	800	800	800	2007. II. félév		
5.2.5 Gyermek és fiatalok integrációs programja	200	2.795	2-20		2007. II. félév		

Nyílt pályázat: fehér
Kiemelt projekt: szürke

2) *Hogyan történt a civil PEMCS tag delegálása/felkérése?*

Általánosságban elmondható, hogy már a Monitoring Bizottságokba való bekerüléskor a szaktárca saját ismereteire alapozva keres meg általa fontosnak, reprezentatívnak tartott szervezeteket, kérve, őket, hogy gondoskodjanak az adott területről egy fő delegálására. Tehát nincs nyilvános „pályázat” a felkérések ad-hoc módon történnek.

A PEMCS-be való delegálás esetében az Irányító Hatóság levélben kereste meg a Monitoring Bizottság civil tagjait, hogy jelöljenek 1-1 főt a részvételre. A felkért tag felelőssége, hogy milyen szakértőt, milyen kiválasztás alapján kér fel a részvételre. Körültekintően kell eljárni, mert ezek a szakértők, illetve szervezeteik és egyéb érdekeltségeik eleve ki lesznek zárva az adott projekt pályázói köréből. Nem könnyű feladat olyan szakértőt találni, aki megfelel a szakmai elvárásoknak és nem lesz később érintett a megvalósításban. Az idő rövideje nem tette lehetővé, hogy nyílt felhívást tegyünk közzé. Elmondható, hogy a Nonprofit Szövetség jelentős partnerhálózattal rendelkezik és komoly szakértői gárdával működik együtt. Ebben az esetben tehát nem volt lehetőség a széles körű meghirdetésre és válogatásra, ezért az Elnökség tagjai kapták meg a felhívást. Végül közvetlen megkeresés történt a megfelelőnek tartott szakértő bevonására, akik kivétel nélkül elvállalták a feladatot.

3) *PEMCS-ülésekre kapnak-e alkalmi meghívást civilek, vagy más szakértők?*

Különböző tapasztalatokról számoltak be a résztvevők: magukra az ülésekre nem hívtak meg külső szakértőket, bár gyakorlattá vált, hogy az IH, vagy a szakminisztérium megfigyelőként fiatal munkatársakat ültetett be az ülésekre, ők viszont sem szavazati, sem véleményalkotási joggal nem rendelkeztek. A cél valószínűleg az volt, hogy első kézből ismerkedjenek meg egy ilyen testület működésével.

Ugyanakkor két PEMCS esetében előfordult olyan is, amikor informális módon egyeztetettek más szakértőkkel, ami nem számított hivatalos PEMCS ülésnek, bár a tagok részt vettek a szakmai kérdések tisztázásában, annak érdekében, hogy a tényleges PEMCS ülésen döntések születhessenek. Ezekről nem készültek jelenléti ívek, emlékeztetők. A kiemelt projektek közül a kedvezményezett több esetben minden ülésre meghívást kapott, ami kétélű eljárásnak bizonyult. Egyfelől a versenysemlegességet sértő eljárásnak tartották, ugyanakkor mivel csak egyetlen meghatározott kedvezményezetttről volt szó, az ő benyújtandó pályázatukat segítheti, ha megismerik a róluk folyó, a munkájukkal kapcsolatos vitát.

Több PEMCS munkájában érzékelhető volt, hogy a különböző szervezeti egységek (Irányító Hatóság, szaktárca, ESZA között nincs összhang szakmai kérdésekben, ezért a PEMCS munkáját több esetben fel kellett függeszteni. Jelenleg is van olyan PEMCS, melynél az egyetértés hiánya miatt a munkát felfüggesztették.

Az egyik PEMCS munkájánál egy külső lobbicsoport nyomása miatt külön minisztériumi egyeztetést tartottak. Ennél a PEMCS-nél a gordiuszi csomót az IH főigazgatója vágta ketté, amikor kétszer is a PEMCS tagok ellenében döntést hozott. Erre a döntésre a PEMCS-ekre vonatkozó eljárási rend szerint joga volt, bár ez a PEMCS szakmai munkáját erősen megkérdőjelezte. Az egyik PEMCS munkájánál a Magyar Tudományos Akadémia munkatársa is meghívást kapott, mint majdani kedvezményezett.

4) Nyilvános-e a PEMCS tagok listája?

A PEMCS tagok listája nem nyilvános. Akár csak a pályázatbírálók esetében, a PEMCS tagoknál is célszerű fenntartani az anonimitást, így kiküszöbölhető a megkörményezésük.

Azzal viszont, hogy az ügyrend nyilvános, konkrétan alkalmat adtak eseti külső beavatkozásra. Az ügyrend más ellentmondást is felszínre hozott, nevezetesen a konszenzusos döntéshozatalt. Több PEMCS-nél a különböző kormányzati szervek nem értettek egyet egymással, sőt volt olyan is, amikor a szakminisztérium két főosztálya nem jutott egyezsége. Igazából a főigazgatói vétó intézményét erre a helyzetre találhatták ki, nem pedig a külső lobbizás kiküszöbölésére.

5) Van-e titoktartási nyilatkozat?

Az egyező sablon szerint készült titoktartási nyilatkozatot minden PEMCS tagnak alá kellett írnia. Míg a kormányzati képviselők folyamatosan végeztek belső egyeztetéseket, addig a civil képviselők ezt még az őket delegálóval sem teheték meg, pláne nem más szervezetekkel. Azzal, hogy egy delegált PEMCS taggá válik, el is vágja az útját visszafelé az őt delegáló szervezet(ek) felé, hiszen a titoktartási kötelezettség miatt többé már nem egyeztetethet. Ez egyébként az ügy jellegéből következik, nem helytelen gyakorlat. Azzal, hogy a PEMCS-en elhangzottakat harmadik fél számára nem lehet kiszolgáltatni, a PEMCS-be delegált is megfosztják a döntések befolyásolásától.

A helyes az volna, ha konkrétan körülírnák, hogy mi az, amit titokban kell tartani, hiszen számos adat nyilvános: a kiemelt pályázók, az elnyerhető források, valamint az operatív programok és az akciótervek is elérhetők az NFU honlapján. Ezekből következik, hogy a titoktartást a civil delegáltak is szabadon kezelték. A civil delegáltak szerint a titoktartás értelme a versenysemlegességnél reális, annak érdekében, hogy a pályázók lehetőleg egy időben jussanak a pályázati kiírás részleteihez.

6) Vannak-e összeférhetlenségi szabályok? Amennyiben vannak, akadályozzák-e a titoktartási és/vagy összeférhetlenségi szabályok a civil/szakmai érdekek képviselését a PEMCS-ben?

Három PEMCS esetében is előfordult, hogy a kedvezményezettek közvetlenül részt vettek a PEMCS munkájában, konkrétan az Országos Foglalkoztatási Közalapítványról (OFA) van szó, melynek alapítója és felügyelője is maga az állam, ezért semmiképp sem lehet civil szervezetként értelmezni a szerepét. Az indulás pillanatában a három PEMCS esetében az OFA, mint kedvezményezett több mint 3 milliárd forintnyi forráshoz juthatott volna.

Visszásnak ítélik a delegáltak ezt a helyzetet, amennyiben az alap a saját magára vonatkozó döntések kidolgozásában részt vehetett, olyannyira, hogy legtöbbször „diktálta” is a számára kedvező szövegváltozatokat. Már korábban is meg lehetett tapasztalni, hogy míg az OFA saját pályázati kiírásai során kemény személyi feltételeket szab (végzettség, munkatapasztalat, stb. tekintetében), viszont amikor róla születik döntés, akkor eltekint a felsőfokú végzettségtől, és a megtévesztő felső-

fokú szakképesítést (OKJ) megnevezést alkalmazza. Ez azért megtévesztő, mert aki csak a felsőfokú szóra koncentrálna, nem veszi észre, hogy a kedvezményezett gyakorlatilag középfokú munkatársainak továbbfoglalkoztatását biztosítja EU-s forrásból. Itt vált nyilvánvalóvá, hogy a civil delegáltak tényleges befolyásolási lehetősége csak szűk keresztmetszetben biztosított.

Az egyik PEMCS esetében egy további ellentmondás is megmutatkozott. A szakértő ugyanis kijelölte kedvezményezettnek saját háttérintézményét, de a végrehajtáshoz már nem biztosított megfelelő forrásokat. Mivel a szakértő a felügyeleti szerve ennek az intézménynek, ezért autoriter döntésként lehet értelmezni eljárását.

A kiemelt pályázatok esetében az a furcsa helyzet alakult ki, hogy míg a versenyben lévő pályázók esetében nagyon komoly normáknak kell megfelelni, addig a kiemelt projekteket végrehajtóknak azon túl, hogy a PEMCS gyakorlatilag megírja helyettük a pályázat gerincét, még a feltételek is sokkal lazábbak. Például az előtanulmányok esetében megengedő módon járnak el, azaz semmilyen következménye nincs annak, ha el sem készül, vagy a minőségi szempontoknak nem felel meg. Ezek után nem csoda, hogy a kiemelt projektek esetében a kedvezményezett minden esetben elnagyolt, szakmailag nehezen minősíthető munkát végzett, mondván, hogy így is, úgy is rendelkezik majd a források felett. Ez az etikailag nehezen tartható álláspont három PEMCS munkájánál is felszínre került.

A programok fenntarthatóságánál a kiemelt megvalósítók esetében visszatetsző fenntarthatóságról beszélni, hiszen az adott intézmények költségvetési forrásból működnek (vagy nem működnek), tehát a program akkor lesz fenntartható, ha a költségvetés tovább támogatja, a civil szervezetek esetében természetesen nem így van, nekik kökeményen be kell mutatni, hogy a projekt időszak lezárása után még 5 évig miből és hogyan biztosítják az elkezdett fejlesztések működését.

Összegezve megállapítható, hogy az esélyegyenlőség alapelve sérül akkor, amikor a kiemelt és a versenyben elinduló civil pályázók minősítése kerül mérlegelésre. A kiemelt projekteket pályázói ott ülnek a PEMCS-ekben, befolyásolják a rájuk vonatkozó pályázati kiírást, folyamatosan nyomon követhetik az őket érintő döntéseket. Adott esetben meg is határozzák a rájuk vonatkozó feltételeket, s míg a civilek a titoktartási kötelezettség miatt nem szerezhettek információt a pályázati kiírás folyamatáról, csak a végeredményéről, addig a kiemelt pályázók esetében pont ellenkezőleg alakultak a dolgok. A delegáltak véleménye szerint indokolt lett volna több esetben a kiemelt projektek helyett is, akár különböző államigazgatási vagy civil szervezetek számára versenyhelyzetet biztosítani. Minden PEMCS delegált rendelkezik olyan információval, ami szerint civil szervezetek is képesek lehetnének a kiemelt programok megvalósítására munkatapasztalatuk, humán erőforrásuk, kompetenciájuk alapján. Azzal, hogy a kormányzat kijelölte saját háttérintézményeit egy-egy feladat ellátására azzal a piacon egyébként jelenlévő szervezeteket fosztotta meg kutatási, program-végrehajtási stb. lehetőségektől.

Az összeférhetlenség kapcsán megfogalmazódott, hogy ha vegytisztán értjük a fogalmat, akkor az országban szinte senki sem lehetne ilyen munkának részese, hiszen mindenki valahol elkötelezett. Általánosságban is megállapítható, hogy az

összeférhetetlenség kritériuma túlzó. A vita során elkülönítésre került az etikai és az adminisztratív jellegű összeférhetetlenség. Míg az adminisztratív jellegű összeférhetetlenség a PEMCS ügyrendjében foglaltak betű szerinti betartását jelenti, addig az etikai egy magasabb szintű normát feltételez. Ennek a magasabb szintű normának gyakorlatilag egyik PEMCS tag sem tartotta magát megfelelőnek.

Azzal, hogy az Irányító Hatóság élt a számára az eljárási rendben biztosított lehetőséggel (azaz megvétózhat egyhangú PEMCS döntést) tulajdonképpen szűkítette a civil szervezetek hozzáférését egy adott pályázatnál, hiszen egy adott keret áll rendelkezésre, és ha a pályázható összeg felső határát megemelik, értelemszerűen kevesebb pályázó meríti ki a keretet. A TÁMOP esetében amúgy is elég durván megtapasztalható, hogy nagyon kevés a civilek számára elérhető forrás, ezzel szemben a központi pályázatok a teljes keret felét teszik ki.

A lehetséges kedvezményezett körről zárt körben hozta meg döntéseit a kormányzat, a civil szervezeteknek így esélyük sem volt arra, hogy számukra kedvező módon gyakoroljanak befolyást. Az egyik PEMCS esetében visszatetsző gyakorlat volt, amikor civil szereplőkből álló lobbis szűkítette a többi civil szervezet esélyeit azzal, hogy az IH főigazgatójánál érvényesítette érdekeit. Az alapvető döntések nem a PEMCS-eknél születtek, hanem a kormánynál. A négy PEMCS delegált közül három esetében megállapítható, hogy meggondolatlan volt a kedvezményezett előre történő nevesítése. A társadalomfejlesztési projekteknél elképzelhetetlen, hogy ne vonják be azokat a civileket, akikre a program vonatkozik. Megfontolandó, hogy a PEMCS-ek végrehajtási feladatait előbbre hozva, már a meghatározott végrehajtó kiválasztási szakaszban működjenek. Azzal, hogy a kiemelt programok aránya domináns az elnyerhető források között, „brutális versenykorlátozást” hajtott végre az állam a civilek rovására. Mivel az egész Unió alapfilozófiája a verseny, a TÁMOP programoknál jelentősen sérült ez és a szektorsemlegesség is. Ezekben az esetekben az állam egyszerűen önfelfinanszírozást gyakorol, pótolja a költségvetési réseket.

Azzal, hogy a PEMCS Birodalomba való belépés biztosításával minden belépő minden PEMCS munkájáról információt kap nagyon ellentmondásos helyzet alakul ki. Igazából egy egyszerűnek tűnő számítástechnikai programozási lépést nem hajtottak végre, ezzel gyakorlatilag minden PEMCS minden résztvevőjét akár minden pályázatból kizárhatják az összeférhetetlenség szigorúan vett értelmezése szerint.

7) Hogyan hozza a PEMCS döntéseit?

A PEMCS döntéseit konszenzussal hozza. Tehát addig tartanak az ülései, amíg mindenki egyet nem ért vele. Amennyiben ez nem így történik, megállapodnak abban, hogy mik a továbblépés feltételei, mik azok, melyekben nem értenek egyet, mi szükséges ahhoz, hogy egyetértés létrejöhessen, pl. szaktárca döntése, akkor ül le a PEMCS legközelebb, ha ezek a feltételek rendelkezésre állnak.

Volt olyan PEMCS, ahol azt mondták ki, hogy vannak szavazati joggal rendelkező, illetve szavazati joggal nem rendelkező résztvevők. A szavazati joggal nem rendelkezőket a szaktárca delegálta, akiknek szavazati joguk nem volt, de befolyásolhatták a döntéseket.

A formális döntéseknél érezhető volt egyfajta hierarchia, vagyis a minisztérium és az IH „mindent visz”. A PEMCS tagok a konszenzus miatt sokszor etikai dilemma elé kerültek. Vagy szakmai, morális véleményükhöz ragaszkodnak, vagy a pályázat mielőbbi megjelenését szolgálják. Az esetek többségében ez utóbbi volt a vezérlőelv. A levegőben mindig érezhető volt, hogy a konszenzus arról szólt, hogy az IH egyedül dönt minden konszenzusos döntés felett, mögött ott lebeg, hogy az IH bármikor megváltoztathatja a PEMCS döntést, mint ahogy erre konkrét példa is volt. A PEMCS civil delegáltjai szerint csak egészen kivételes esetben lehetne biztosítani ezt a jogkört. Minden érdekütközés gátjává válhat és vált ez a típusú döntési mechanizmus. Egy másik vélemény szerint a konszenzusos döntéshozatal erősíti, felértékeli a bent lévők, a PEMCS tagok helyzetét, hiszen egymásra vannak utalva. A konszenzus a javaslat kidolgozására vonatkozik, a döntés az IH kezében van. Érdekes, hogy míg az IH és a szaktárca képviselője külön is készít szakmai összegzést a PEMCS-ben elfogadott döntésekről, addig a civil szakértő ilyet nem készíthet, illetve erre nem tartanak igényt.

Tervezhetőség kérdései:

1) Milyen gyakran ülésezett a PEMCS?

A hat PEMCS eltérő gyakorisággal ülésezett 3 alkalomtól a 22 alkalomig terjedt az ülések száma. Nem volt kiszámítható, hogy mi alapján történik az ülések összehívása, illetve gyakorisága. Általában hetente egyszer, de volt úgy, hogy 2-3 naponta, egyébként pedig e-mailen keresztül folyt a munka. Ilyenkor a PEMCS tagok egymás szakmai anyagait véleményezték.

2) Van-e ütemterve a PEMCS-nek? Ha van, tartják-e az ütemtervet? A tervezett időponthoz képest, befejezték-e a munkát? Ha nem tartják be, akkor mi ennek az oka?

Minden PEMCS-nek az akciótervben rögzített ütemterve volt, tehát nyilvános is. A PEMCS ugyanakkor egy belső ütemtervet is készített saját munkájára vonatkozóan, de az ebben foglaltakat sem sikerült betartani. A PEMCS-eknek lehetősége volt arra is, hogy a pályázatok meghirdetése után is dolgozzanak bizonyos pályázati kiegészítő dokumentáción.

Elmondható, hogy az esetek túlnyomó részében (pályázatok meghirdetése, központi program elindítása) nem sikerült tartani az akciótervben meghatározott időütemezést. Ez a jövőre nézve elég veszélyes jelenség.

Megállapítható, hogy egyetlen esetben sem sikerült az eredeti időpontban megjeleníteni a pályázati kiírásokat! A hat PEMCS-ből kettő jelenleg is fel van függesztve, holott már meg kellett volna jelenniük a kiírásoknak.

Két konkrét esetben fordult elő, hogy az IH kimeneti indikátort változtatott meg, mely az egész pályázati folyamat újragondolását tette szükségessé. Olyan is előfor-

dult, hogy az IH módosítási javaslattal küldött vissza már elkészített és jóváhagyott javaslatokat. Az IH delegált nem rendelkezett olyan felhatalmazással, mely döntési helyzetbe hozta volna őt, ezért fordultak elő az ilyen „üzengetős” visszaküldések.

Ehhez a kérdéshez tartozik még az is, hogy a PEMCS munkájával párhuzamosan már elindult a következő pályázati kiírás gördülő tervezése, de erről, azaz, hogy ezt kik, milyen szempontok alapján végzik, senkinek sem volt konkrét információja a tényen kívül, hogy zajlik a tervezés. Ellentmondásos, hogy a gördülő tervezésnél már valakik, valahol dolgoznak a következő akcióterv szövegén, miközben a vonatkozó pályázatokat még be sem adták, tehát azoknak a tapasztalatairól sem lehet véleményt formálni, vagyis beépíteni a szükséges módosításokat az AT-be.

A határidők csúszásának elsődleges oka a PEMCS delegáltak szerint legtöbbször az előkészítetlenség volt. Eleve rosszul volt tervezve az AT, sokszor álmokat tartalmaztak és nem konkrét célkitűzéseket. A PEMCS-eknek kellett kitalálni, hogy ezekhez az álmokhoz milyen pályázati formula illeszthető. A minisztériumi lobbik a saját maguk számára fontos forrásokért harcoltak a tervezési időszakokban, és ez köszön vissza az akciótervekben. Tehát az AT elsősorban a pályázati forrásokra, nem azok belső tartalmára koncentrált, kidolgozottsága, átgondoltsága erősen megkérdőjelezhető. Sok esetben nem olvashatók ki a szakpolitikai irányok sem az AT-ben leírt célkitűzésekből. Összegezve az AT nem tartalmazott megfelelő iránymutatásokat egy pályázat előkészítéséhez. A szakpolitikai tisztázatlanságok belső ellentmondásokat hoztak felszínre, ezért a munka sokszor diffúzá vált.

Rendkívüli módon nehezítette a munkát, hogy nagyon sok háttér dokumentációt kellett ismerni akár részcélok kijelöléséhez is. Például egyáltalán nem volt mindegy, hogy ERFA vagy ESZA típusú elszámolást alkalmazzon, alkalmazhat egy pályázó. Bár brüsszeli normatívák léteznek, de úgy érzik a PEMCS tagok, hogy túlteljesített a több száz oldalas háttér dokumentációk megléte. A sok dokumentum nemhogy segítette, inkább hátráltatta a tisztánlátást. A PEMCS delegáltak véleménye szerint sok esetben nem az ő kompetenciaszintjükre tartoztak az előkészítő anyagok.

3) Milyen szerepet vállalt az elnök és a titkár, mi volt köztük a munkamegosztás?

A PEMCS elnökök konszenzusra való törekvése eltérő tapasztalatokat hozott felszínre. Volt, ahol következetesen konszenzusig vitte a döntéshozatali eljárást, de volt olyan is, ahol nem várta meg az egyetértés kialakulását, hanem erőből irányított.

4) Milyen infrastrukturális körülmények álltak rendelkezésre?

- *PEMCS birodalomhoz való hozzáférés? Ha nem, milyen indokkal?*

A négy delegált közül kettőnek nem biztosítottak hozzáférést a PEMCS Birodalomhoz, az egyik indok szerint ezt az ő érdekében tették („megvédték maga ellen”), mert így szabadon pályázhat a többi kiíráshoz. Egy másik esetben pedig csak a „rendes” tagoknak jár hozzáférés, és a civil delegált nem ilyen. Azok, akiknek nem volt hozzáférésük, a szakmai anyagot elvileg e-mailen megkapták. A legnagyobb hiányosság az emlékeztetőknél alakult ki, de ez sem igaz minden PEMCS-re. Úgy

látszik a vélemények alapján, hogy ez elnök, illetve titkárfüggő volt, azaz mennyire veszik komolyan a munkájukat.

A jövőre nézve fontos lenne, hogy a különböző PEMCS felületek jelszóval legyenek levédve, vagyis csak azt a felület láthassák a szakértők, melyben dolgoznak.

Ugyanakkor az is megállapítható, hogy nagyon eltérő a PEMCS Birodalom felületén a dokumentumok feltöltése, tehát a meghívók, emlékeztetők nem minden esetben kerültek feltöltésre. Található olyan felület, ahol több mint fél éve semmiféle mozgás nem történt, egyetlen meghívó, vagy emlékeztető sincs a honlapon.

A PEMCS delegáltak véleménye szerint a Birodalom elnevezés konnotációja kellemetlen képzeteket idéz, és sajátos gondolkodásmódra vall a névadó részéről. Érdeemes volna elgondolkodni a megváltoztatásán.

- *Az üléseken Internet hozzáférés biztosítása, az üléseken üdítő, kávé, szendvics rendelkezésre állt-e*

Az Internet hozzáférést többé-kevésbé biztosították, elsősorban az ESZA Kht-nál tartott üléseken. Az internetre több esetben volt szükség, hiszen számos információ, jogszabályok ezen keresztül voltak elérhetőek. A színhelyek eléggé változatosnak mondhatók, volt olyan PEMCS, melynek állandó üléstermet biztosítottak és volt olyan is, amelyik folyamatos „vándorlásra” volt kényszerítve.

A PEMCS delegáltak kiszolgálása (kávé, üdítő, szendvics) minden esetben kívánni valót hagyott maga után. Jellemzően a több órás, sok esetben 6-8 órás üléseken egy pohár vizet sem kaptak a résztvevők, viszont saját költségükön használhatták, ha volt, a kávé, üdítő automatát, illetve rendelhettek szendvicset.

A PEMCS civil delegáltjai anyagi ellenszolgáltatás nélkül végezték a munkájukat, annak ellenére, hogy erre a lehetőség adott. A civil delegáltak mindig munkaidőben vettek részt az üléseken. Ráadásul még a felmerülő költségek térítése sem került napirendre (telefonköltségek, utazási költségek, nyomtatás stb.).

5) Érezhető volt-e valamilyen külső lobb(k) a befolyásolásra: Ha igen milyen irányból érkezett, hogyan kezelték ezeket?

Egyetlen PEMCS munkáját befolyásolta külső, civil lobb, ebben az esetben elég jelentősen sikerült beavatkozni a pályázati kiírásba. Ugyanakkor ide lehet sorolni az OFA mint kedvezményezett önmagára vonatkozó pályázati kiírást alakító tevékenységét is. A fenti esetek kivételével nem érkezett semmilyen külső befolyásolási kísérlet, ennek elsődleges okát éppen az elzártság, a tagok névtelensége jelenthette.

6) Volt-e „felső” döntés a PEMCS döntések esetében? Felülírta-e a főigazgató a már eldöntött javaslatokat. Ha igen ezek körülményei, kezelésük mi volt?

A döntések esetében sokszor érzékelhető volt az informális döntéshozatal, amikor az IH egy korábbi állapothoz képest már előkészített, konszenzussal elfogadott döntés esetén új verzióval állt elő, melyet megadott határidőn belül át kellett vezetni.

Sokszor elhangzott nyomásgyakorlásként az a mondat: „ez úgy sem megy át az IH-n”, tehát eleve más felé kell vinni a diskurzust.

A szakmai delegáltak (IH, minisztérium, ESZA) tapasztalhatóan kötött mandátummal érkeztek, ami az érdemi véleménycserét sokszor nehézkessé tette.

Egy konkrét eset volt, amikor az IH főigazgatója kétszer módosította a PEMCS döntését, annak ellenére, hogy az összes tag konszenzusával alakult ki mindkét kérdés esetében. Annak ellenére döntött így a főigazgató, hogy az AT-ben leírt indikátorokat is érintette a döntése, vagyis a kedvezményezettek száma a felére csökkent.

7) Milyen módon vették figyelembe a civil szempontokat?

A kérdés nehezen kezelhető, mert homogén civil érdek nincs. A kiemelt programok esetében pedig kifejezetten nehéz volt a civil érdekeket megjeleníteni, hiszen csak áttételes kapcsolatról van szó. Meg kell jegyezni, hogy a kedvezményezettnek minden esetben célszerű együttműködnie korábban tapasztalatokat szerzett civil szervezetekkel. Különösen élessé válhat a központi pályázatok esetében a szituáció akkor, amikor ténylegesen elindul az állami szolgáltatások kiszervezése.

Általában megállapítható a PEMCS-ek tapasztalatai kapcsán, hogy nem lehet nem figyelembe venni a civil szektor érdekeit. Ezek az érdekek összecsengenek az államigazgatás érdekeivel is, hiszen mindkettő célja a társadalom jobbra tétele. A delegáltak ebben az értelemben hasznosnak tartották azt, hogy részt vehettek ilyen, sokszor embert próbáló munkában, még akkor is, ha nem minden esetben vették figyelembe érveiket. Megítélésük szerint megtapasztalható volt a kooperációs kultúra előtérbe kerülése, annak ellenére, hogy a PEMCS-ekben hierarchikus szervezeti modellben dolgozók voltak túlnyomórészt. A partnerséget – ez is tapasztalható volt – még tanulni kell és az akár rólunk, civilekről is elmondható. Ilyen jellegű egyeztetéseknél a bizalmatlanság falait romboljuk le.

8) Újabb PEMCS-ekben vállalna-e további feladatot?

A civil delegáltak mindegyike egyöntetűen vállalna hasonló jellegű részvételt, ami természetesen személyfüggő, hiszen minden delegált jól körülírható tudástranszferrel rendelkezik. Felmerült azonban az ellentételezés kérése, legalább a költségtérítés tekintetében, de azt a szakmai tudást, melyet egy civil delegált képvisel, is meg kellene fizetni. Kétségtelen, hogy egy PEMCS tag számára az is hozadék, hogy a társadalmi tőkéje gyarapszik, kapcsolatokat tud építeni. Az egyik karakteres vélemény szerint, amellyel mindenki egyetértett: „Az nem megy, hogy ha valaki civil delegált, akkor az a munka amatőr és ingyenes. Olyan mennyiségű és minőségű munkát végeznek, melynek az ellentételezését meg kell oldani, akár úgy, hogy direkt a szakértőt díjazzák, akár a küldő szervezetet.”

A delegáltak igényelnék, hogy ha és amennyiben sor kerül hasonló megbízatásra, akkor egymás között nyíljon lehetőség ehhez az irányított beszélgetéshez hasonló tapasztalatcserékre.

Global Grant avagy a közvetett támogatások – egy sikertörténet

A korábbi években számos civil szervezet fejezte ki elégedetlenségét a 2004-2006 között kiosztott támogatásokból megvalósuló fejlesztési programokkal kapcsolatban, s több olyan tanulmány is készült, ami rámutat, hogy a fejlesztési pénzek éppen a legrászorulóbb térségekbe nem jutnak el. Ennek oka, hogy ezek a térségek nem rendelkeznek kellő forrásokkal, amelyek az önerőhöz és a projektek előfinanszírozásához szükségesek, nem rendelkeznek megfelelő szemlélettel, hiányzik a kreativitás és vízió, és - nem meglepő módon - nincs kellő menedzsment kapacitásuk sem. Voltak ugyan, legyünk udvariasak, olyan nem túlságosan sikeres kapacitásbővítési próbálkozások, mint a Pályázat Előkészítő Alap vagy a különféle pályázatíró képzési programok, összességében a támogatásokat osztó szervezetek egyszerűen nem voltak felkészülve arra, hogy hozzásegítsék ezeknek a térségeket a fejlesztési források eléréséhez. Mindez oda vezetett, hogy a kiírások megjelenésekor egyenlőtlen verseny alakult ki, amit a kiosztott támogatások megoszlása is igazolt, meglehetősen csalódottságot okozva azokban a sokszor szerényebb tapasztalattal rendelkező szervezetekben, akik helyi igényekre reflektáló eredeti, olykor kisebb támogatást igénylő ötleteik, problémáik megoldására a Nemzeti Fejlesztési Terv keretein belül szerettek volna támogatást kapni.

2004-2006-os programozási időszak során a támogatások kezelését végző intézményrendszer alapvetően két nagy eljárási típus keretében bonyolította programjait: az egyfordulós pályázatok, valamint a központi programok rendszerében, ráadásul nem igazán adott lehetőséget kisösszegű, helyi érdekű civil kezdeményezések számára felhasználható támogatások kihelyezésére. Úgy tűnt azért nem, mert azok nem hatékonyak az Irányító Hatóságok szemszögéből, sok velük a munka. Így számos, hosszú évek óta kiemelkedő munkát végző, helyi problémákat hatékonyan megoldó civil kezdeményezés nem juthatott forrásokhoz.

A gyakorlati megvalósítás, az egyes programok értékelései valamint a civil kritikák hatására az NFÜ is belátta, hogy a 2004-2006 között használt két eljárástípus túlságosan szűk kereteket szabott: a célok, tevékenységek, támogatási összegek, pályázói körök, helyi szükségletek tekintetében.

Annak érdekében, hogy a 2007-13 közötti időszak jelentősen kibővült forrásai korábban be nem vont, kevesebb tapasztalattal rendelkező pályázói körök, illetve újfajta tevékenységi formák számára is hozzáférhetővé váljanak, olyan feltételrendszer megteremtésére volt szükség, amely – a pályázati rendszer egyéb más irányokban történő fejlesztése mellett – a korábbinál enyhébb adminisztrációs terhekkel, a helyi szükségletek pontosabb azonosításával, a pályázó szervezet részére nyújtott folyamatos szakmai-menedzsment támogatással segíti a programvégrehajtást.

A két fél, az NFÜ és a civil szervezetek egy csoportja tehát más-más irányokból, egymástól nem teljesen függetlenül jutott arra a következtetésre, hogy a tagállami,

főként angliai tapasztalatok alapján ki kellene dolgozni a közvetett támogatások (angolul global grant) eljárásrendjét, mely a 2007-2013 közötti években alternatívát kínálhatna az irányító hatóságok számára, amikor az egyes támogatási programok lebonyolításának mikéntjéről döntenek.

Az ügyre összeállt egy adományozási tapasztalatokkal rendelkező szervezetekből álló ad-hoc civil munkacsoport, amely anyagokat gyűjtött az angliai eredményekről, ahol 2000-2006-os programozási időszakban a közvetett támogatások keretében támogatott szervezetek kétharmad része korábban soha, semmilyen európai uniós támogatási forrásból nem részesült. Az elkészült anyagot megkapta az NFÜ Koordinációs osztálya, s elindította a közvetett támogatási rend eljárásának kidolgozását, és a minisztériumi egyeztetését.

Miután az NFÜ részéről komolynak mutatkozott a szándék a közvetett támogatási forma bevezetésére, a civil munkacsoport ajánlásokat fogalmazott meg, és tervezeteket véleményezett. A cél az volt, hogy a tapasztalattal rendelkező adományozó civil szervezetek eséllyel pályázhassanak egy-egy olyan program lebonyolítására, ahol a célcsoport civil szervezetekből áll. A korábbi évek tapasztalatai alapján ugyanis az adományozásban közreműködő for-profit konzultáns cégek nem értették a civil szervezetek működését, a velük való munkát nyűgnek érezték.

A 2006-ban kezdődött kormányzati-civil egyeztetési munka 2007 tavaszán gyorsult fel, majd számos egyeztetés (amely során az ügynökség végig nyitottnak és partnereknek bizonyult) után 2007 őszére, példaértékű közös munka gyümölcseként elkészült a Közvetett Támogatás eljárásrendje, ami az egyik eszköz lehet a jövőben arra, hogy olyan pályázói köröket vonjunk be a pályázati rendszerbe, amelyek a szokásos pályázati eljárások keretében nem feltétlenül lennének képesek támogatási forrásokhoz jutni.

Az eljárás lényege, hogy az adott program végrehajtásáért felelős Irányító Hatóság kisebb, azonos célú támogatási összegeket egy, az adott szektorhoz értő, azt jól ismerő közreműködő szervezeten keresztül juttat el a támogatottakhoz és ez a szervezet a teljes támogatási folyamatban is végig kulcsszerepet játszik (dokumentumok kidolgozása, beszámolások kezelése, monitorozás stb.)

Az eljárásrend elfogadása óta megvan arra a lehetőség, hogy az egyes Irányító Hatóságok továbbosztásra pályáztassanak. Mi több, a kidolgozott eljárásrend alapján jó esély van a célcsoportot intenzív és valódi help-desk szolgáltatással segítő és fejlesztő civil szervezetek közreműködésére.

A 2007-től kezdődő programozási időszakban az NFÜ javasolja az Irányító Hatóságok számára kísérleti jelleggel néhány konstrukció esetében ezt a módszert bevezetni, hogy az első tapasztalatok értékelése nyomán szélesebb körű bevezetésére is sor kerülhessen majd.

A nagy kérdés az, hogy melyik lesz az az Irányító Hatóság és program, amelyik először elindít egy ilyen programot?

Kronológia 2007. június 1.-től 2008. január 31-ig

2007. június 4.

CNNy vélemény levélben Bajnai Gordonnak az NFÜ honlapjának fejlesztéséről. (Lásd mellékelve.)

2007. június 21.

Egyeztetés civil szervezetekkel a TÁMOP/TIOP tervezett programokról a Zsófia rendezvényhajón.

2007. június 22.

Elkészül az NFÜ összefoglalója az ÚMFT akcióterveinek társadalmi vitájáról.

2007. június vége

A kormány megegyezett Brüsszellel az ÚMFT operatív programjairól, a tárgyalásokat lezárták.

2007. július 4.

Egyeztetés az NFÜ-vel a Global Grant eljárási mechanizmusról a CNNy tagjai részvételével.

2007. július 23.

Az NFÜ felkérte a CNNy-t új honlapjának tesztelésére.

2007. július 25.

A kormány döntött az ÚMFT akcióterveiről.

2007. július 26.

Elindult az NFÜ megújult honlapja, melyen megtalálható a CNNy összes eddigi jelentése. Ugyanezen napon az NFÜ közzéteszi 2007. második félévre vonatkozó társadalmi egyeztetési ütemtervét.

2007. augusztus 1.

Az Európai Bizottság az ÚMFT 15 operatív programjából 13-at elfogadott.

2007. augusztus 2.

Az NFÜ honlapjáról letölthető az összes akcióterv.

2007. augusztus 8-14.

Az NFÜ „Vilgásátor” programja a Sziget Fesztiválon nyújt tájékoztatást az ÚMFT-ről.

2007. augusztus 19.

Az NFÜ „Új Magyarország Sugárút” elnevezésű programmal ünnepli az ÚMFT-t Budapesten, az Andrassy úton.

2007. szeptember 6.

Az Európai Bizottság aláírta az utolsó, a Társadalmi Megújulás Operatív programot is.

2007. szeptember 13.

Megjelenik társadalmi egyeztetésre Nemzeti Lisszaboni Akcióprogram végrehajtását bemutató jelentés.

2007. október 15.

Az NFÜ felkéri a CNNy-t honlapjának új, Partnerségi Fórum aloldalának tesztelésére.

2007. október 17.

Megjelenik a CNNy ötödik jelentése.

2007. november 6.

CNNy ülés.

2007. december 10.

CNNY ülés

2007. december 13.

Levél Bajnai Gordonnak
(2007. december 22-én megérkezett a válasz)

2008. január 22.

CNNY ülés

2008. február 14.

CNNY ülés

Giczey Péter

Hasznos honlapok

Kormányzati portálok:

www.nfu.hu vagy www.nfu.gov.hu – A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség honlapja.
www.magyarorszag.hu – A kormányzati portál: jogszabálykereső, hivatalkereső, hírek stb.

www.parlament.hu vagy www.mkogy.hu – Parlamenti Információs Rendszer

www.program.fvm.hu – Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program honlapja

www.vati.hu – A VÁTI honlapján az INTERREG programokat felváltó Területi együttműködési Operatív Programok.

Civil portálok:

www.cnnny.hu – A CNNy honlapja

www.jogalkotas.hu – NOSZA projektje a nyitott jogalkotásért

www.nonprofit.hu – A NIOK honlapján rendszeresen megtalálhatók az aktuálisan véleményezhető fejlesztéspolitikai dokumentumok, valamint azokról kialakított közös civil vélemények.

Rövidítések jegyzéke

Megpróbáltuk összegyűjteni azokat a rövidítéseket, melyekkel a fejlesztéspolitika kapcsán találkozhatunk. Alapvetően az ABC-sorrendet követtük, kivéve az operatív programokat (lásd az OP-nál) és az irányító hatóságokat (lásd az IH-nál).

3Sz	Szociális Szakmai Szövetség (a CNNy tagja)
AT	Akcióterv
BEO+EKKE	Belső Ellenőrzési és Európai Uniós Közbeszerzési Koordinációs és Szabályossági Egység (az NFÜ egyik főosztálya)
CE, CEF	Civil Egyeztető Fórum
CNNy	Civilek a Nemzeti Fejlesztési Terv Nyilvánosságáért
EGT	Európai Gazdasági Térség
EMIR	Egységes Monitoring Információs Rendszer
EMVA	Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESZA	Európai Szociális Alap
ETE	Európai Területi Együttműködés (az INTERREG utóda 2007-től)
EU	Európai Unió
FIT	Fejlesztéspolitikai Irányító Testület
FÖK	Független Ökológiai Központ (a CNNy tagja)
FFS	Fenntartható Fejlődés Stratégia
FFNS	Fenntartható Fejlődés Nemzeti Stratégia
FKTB	Fejlesztéspolitikai Koordinációs Tárcaközi Bizottság
FVM	Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
GSZT	Gazdasági és Szociális Tanács
IH	Irányító Hatóság (az NFÜ felügyelete alatt állnak, zárójelben a hozzájuk tartozó programok)
GOP IH	Gazdaságfejlesztési Operatív Programok Irányító Hatósága (GVOP; GOP)
HEP IH	Humán Erőforrás Programok Irányító Hatósága (HEFOP, EQUAL; TÁMOP, TIOP)
KEOP IH	Környezetvédelmi Operatív Programok Irányító Hatósága (KA; KEOP)
KÖZIG IH	Közigazgatási Reform Programok Irányító Hatósága (ÁROP, EKOP)
KÖZOP IH	Közlekedési (KIOP; KÖZOP)
ROP IH	Regionális Fejlesztés Operatív Programok Irányító Hatósága (ROP; DAOP, DDOP, ÉAOP, ÉMOP, KDOP, KMOP, NYDOP)
NEP IH	Nemzetközi Együttműködési Programok Irányító Hatósága (INTERREG; ETE, EGT és Norvég Finanszírozási Mechanizmus, Svájci Alap, Schengen Alap)
KOR IH	Koordinációs Irányító Hatóság (KTK, VOP)
IVS	Integrált Városfejlesztési Stratégia

KA	Kohéziós Alap
KMR	Közép-magyarországi Régió
KPSZE	Központi Pénzügyi és Szerződéskező Egység (az NFÜ egyik főosztálya)
KvVM	Környezetvédelmi Minisztérium
KSZ	Közreműködő Szervezetek
KTK	Közösségi Támogatási Keret
MTA	Magyar Tudományos Akadémia
MTRFH	Magyar Terület- és Regionális Fejlesztési Hivatal (később OTH)
MTVSZ	Magyar Természetvédők Szövetsége (a CNNy tagja)
NAP	Nemzeti Akcióprogram (Lisszaboni Stratégia)
NAVST	Nemzeti Agrár és Vidékfejlesztési Stratégiai Terv (új neve: ÚMVFST)
NFH	Nemzeti Fejlesztési Hivatal (utódja az NFÜ)
NFT	1. Nemzeti Fejlesztési Terv; 2. Nemzeti Fejlesztési Tanács
NFÜ	Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (elődje az NFH)
NIOK	Nonprofit Információs és Oktató Központ (a CNNy tagja)
NKP-II.	2. Nemzeti Környezetvédelmi Program (200)
NOSZA	Nonprofit Szektor Analízis program (a CNNy tagja)
NSRK	Nemzeti Stratégiai Referenciakeret, a II. Nemzeti Fejlesztési Tervnek megfelel EU-s elnevezés
NVT	Nemzeti Vidékfejlesztési Terv (új neve: ÚMVFP)
OFK	Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció
OGY	Országgyűlés
OKT	Országos Környezetvédelmi Tanács
OP	Operatív Program

NFT 1-es OP-k (2004–2006)

GVOP	Gazdasági Versenyképesség Operatív Program
KIOP	Környezetvédelem és Infrastruktúra Operatív Program
HEFOP	Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
ROP	Regionális Fejlesztés Operatív Program
AVOP	Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program

ÚMFT-s OP-k (2007–2013)

GOP	Gazdaságfejlesztési Operatív Program
KÖZOP	Közlekedési Operatív Program
KEOP	Környezet és Energia Operatív Program
TÁMOP	Társadalmi Megújulás Operatív Program
TIOP	Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program
NYDOP	Nyugat-dunántúli Operatív Program
KDOP	Közép-dunántúli Operatív Program
DDOP	Dél-dunántúli Operatív Program
ÉMOP	Észak-magyarországi Operatív Program

ÉAOP	Észak-alföldi Operatív Program
DAOP	Dél-alföldi Operatív Program
KMOP	Közép-magyarországi Operatív Program
ÁROP	Államreform Operatív Program
EKOP	Elektronikus közigazgatás Operatív Program
ETE OP	Európai Területi Együttműködések Operatív Program
VOP	Végrehajtás Operatív Program (Technikai Segítségnyújtás OP)
OPTKB	Operatív Program Tervezési Koordinációs Bizottság
OTCEF	Országos Területfejlesztési Civil Egyeztető Fórum
OTH	Országos Területfejlesztési Hivatal (korábban MTRFH, feladatait az ÖTM vette át)
OTT	Országos Területfejlesztési Tanács
ÖTM	Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium (Az OTH feladatait is átvette)
PEMCS	Pályázatelőkészítő munkacsoport
PIK	Pályázati Információs Központ
PkD	Programkiegészítő dokumentum
SA	Strukturális Alapok (ERFA és ESZA)
SKV	Stratégiai Környezeti Vizsgálat
TA, TS	Technical Assistance, technikai segítségnyújtás
TOB	Tervezési Operatív Bizottság
TPKF	Területpolitikai Koordinációs Fórum
ÚMFT	Új Magyarország Fejlesztési Terv (az NSRK neve 2006. nyaratól)
ÚMP	Új Magyarország Program (az NSRK neve 2006. tavaszán, később ÚMFT)
ÚMVP	Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (korábban NVP)
ÚMVST	Új Magyarország Vidékfejlesztési Stratégiai Terv (korábban NVT)
VÁTI Kht.	VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaság

A CNNY TAGJAI

- Független Ökológiai Központ
- Hilscher Rezső Alapítvány
- Jogklinika Alapítvány
- Junior Achievement Magyarország
- KÁVA Kulturális Műhely Egyesület
- Közösségfejlesztők Egyesülete
- Levegő Munkacsoport
- Magyar Szegénységellenes Hálózat
- Magyar Természetvédők Szövetsége
- Nonprofit Humán Szolgáltatók Országos Szövetsége
- Nonprofit Információs és Oktató Központ (NIOK) Alapítvány
- Nonprofit Szektor Analízis Program
- Ökotárs Alapítvány
- Önkéntes Központ Alapítvány
- Soros Alapítvány
- Szociális Szakmai Szövetség
- Szolidaritás Ifjúsági Alternatíva
- SZÖVETSÉG a Közösségi Részvétel Fejlesztéséért
- Tértől Alapítvány

Bajnai Gordon Úr

fejlesztéspolitikai kormánybiztos

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

Pozsonyi út 56.

1133 Budapest

Tárgy: Javaslatok a www.nfu.gov.hu fejlesztéséhez***Tisztelt Kormánybiztos Úr!***

A **Civilek a Nemzeti Fejlesztési Terv Nyilvánosságáért (CNNy)** elnevezésű munkacsoport folyamatosan figyelemmel kíséri a fejlesztéspolitikai dokumentumok, a tervezési folyamatot társadalmi egyeztetésének alakulását. Célunk, hogy az egyeztetési folyamata minél átláthatóbb legyen, és a civil szervezetek számára világos legyen az a menetrend és struktúra, illetve a dokumentumok azok köre, amely kapcsán a civil szervezetek bekapcsolódhatnak a tervezési, egyeztetési folyamatba.

Örömmel olvastuk a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség honlapján, hogy a weboldal jelenleg fejlesztés alatt áll. A CNNy ezúton tolmácsolja néhány észrevételét, javaslatát a jelenleg üzemelő weboldallal kapcsolatban az új oldal átláthatóságának, használhatóságának javítása érdekében.

Észrevételek:

- A Társadalmi egyeztetés – Partnerség menüpont alatt nem különülnek el az aktuálisan véleményezhető és a már nem véleményezhető tervezetek.
- Nincsenek közzétételi dátumok, az egyeztetés pontos indulását jelző időpontok a tervezetek mellett.
- Sok esetben hiányzik az évszám, így az egyeztetésbe újonnan bekerülő szervezet nehezen igazodik ki a véleményezhető anyagok között.

Javaslatok:

- Javasoljuk külön menüpont alatt megjelentetni a véleményezés, egyeztetés szempontjából már lezárt és még aktuális tervezeteket.

- Javasoljuk minden tervezet, egyeztetésre kerülő anyagnál feltüntetni a közzétételi dátumot és a véleményezés időtartamát.
- A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség által szervezett egyeztetető fórumok helyszínét és időpontját is kérjük feltüntetni az adott tervezet mellett.
- Nagyban segítené a véleményezésben részt vevő szervezetek munkáját, ha nyilvánosságra hozná a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség az éves, féléves munkatervét társadalmi egyeztetés témában. A nyilvános munkaterv, előzetes menetrend részben tompítaná az egyeztetésre kerülő anyagok súlyához méltatlanul rövid véleményezési határidőket.
- Javasoljuk egyeztetésre kerülő anyagoként fórumok nyitását, ahol a vélemények bárki számára azonnal a véleményezést követően megtekinthetők.

Általánosságban kérjük az új weboldalon az egyeztetésre kerülő anyagok logikus struktúrában való megjelenítését, a fő jellemzők vizuális kiemelésével, hangsúlyosságával.

Munkájukhoz további sok sikert kívánunk!

Budapest, 2007. június 4.

Tisztelettel,
Giczy Péter s.k.
soros elnök

A CNNY TAGJAI

- Független Ökológiai Központ
- Hilscher Rezső Alapítvány
- Jogklinika Alapítvány
- Junior Achievement Magyarország
- KÁVA Kulturális Műhely Egyesület
- Közösségfejlesztők Egyesülete
- Levegő Munkacsoport
- Magyar Szegénységellenes Hálózat
- Magyar Természetvédők Szövetsége
- Nonprofit Humán Szolgáltatók Országos Szövetsége
- Nonprofit Információs és Oktató Központ (NIOK) Alapítvány
- Nonprofit Szektor Analízis Program
- Ökotárs Alapítvány
- Önkéntes Központ Alapítvány
- Soros Alapítvány
- Szociális Szakmai Szövetség
- Szolidaritás Ifjúsági Alternatíva
- SZÖVETSÉG a Közösségi Részvétel Fejlesztéséért
- Tértér Alapítvány

Bajnai Gordon

Miniszter Úr

Önkormányzati és Területfejlesztési MinisztériumBudapest***Tisztelt Miniszter Úr!***

A Civilek a Nemzeti Fejlesztési Terv Nyilvánosságáért (CNNy) elnevezésű munkacsoport folyamatosan figyelemmel kíséri - a mai nevén – Új Magyarország Fejlesztési Terv, a fejlesztéspolitikai dokumentumok, a tervezési folyamat társadalmi egyeztetésének alakulását.

Az Operatív Programok elkészülte és brüsszeli elfogadása, az akciótervek társadalmi vitáját követően, a pályázati kiírások megfogalmazása és jó néhány megjelenése kapcsán felálltak az új monitoring bizottságok, megkezdték munkájukat a pályázat-előkészítő munkacsoportok, továbbá rövidesen kezdődik az akciótervek felülvizsgálata, illetve tovább folyik a fejlesztéspolitikai tervezés.

Kérem Tisztelt Miniszter Urat, tájékoztasson bennünket arról,

- Milyen módon tervezik a gördülő tervezés társadalmi vitáját, nyilvánosságát?
- Lesz társadalmi vitája a mostani akciótervek módosításának és azt milyen módon tervezik?
- Nyilvánosak-e a Monitoring Bizottságok ülései és arról milyen jogszabály(ok) rendelkeznek?

Bízom mielőbbi szíves válaszában,

Budapest, 2007. november

tisztelettel,
Hajtman Ágnes
soros elnök

A CNNY TAGJAI

- Független Ökológiai Központ
- Hilscher Rezső Alapítvány
- Jogklinika Alapítvány
- Junior Achievement Magyarország
- KÁVA Kulturális Műhely Egyesület
- Közösségfejlesztők Egyesülete
- Levegő Munkacsoport
- Magyar Szegénységellenes Hálózat
- Magyar Természetvédők Szövetsége
- Nonprofit Humán Szolgáltatók Országos Szövetsége
- Nonprofit Információs és Oktató Központ (NIOK) Alapítvány
- Nonprofit Szektor Analízis Program
- Ökotárs Alapítvány
- Önkéntes Központ Alapítvány
- Soros Alapítvány
- Szociális Szakmai Szövetség
- Szolidaritás Ifjúsági Alternatíva
- SZÖVETSÉG a Közösségi Részvétel Fejlesztéséért
- Térfél Alapítvány

Bajnai Gordon

Miniszter Úr

Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium 2007.
december 13.Budapest***Tisztelt Miniszter Úr!***

A Civilek a Nemzeti Fejlesztési Terv Nyilvánosságáért (CNNy) elnevezésű munkacsoport folyamatosan figyelemmel kíséri - a mai nevén – Új Magyarország Fejlesztési Terv, a fejlesztéspolitikai dokumentumok, a tervezési folyamat társadalmi egyeztetésének alakulását.

Az Operatív Programok elkészülte és brüsszeli elfogadása, az akciótervek társadalmi vitáját követően, a pályázati kiírások megfogalmazása és jó néhány megjelenése kapcsán felálltak az új monitoring bizottságok, megkezdték munkájukat a pályázat-előkészítő munkacsoportok, továbbá rövidesen kezdődik az akciótervek felülvizsgálata, illetve tovább folyik a fejlesztéspolitikai tervezés.

Kérem Miniszter Urat, tájékoztasson bennünket arról,

- Milyen módon és milyen határidőkkel tervezik a gördülő tervezés társadalmi vitáját, nyilvánosságát?
- Lesz társadalmi vitája és milyen módon a mostani akciótervek módosításának?
- Nyilvánosak-e a Monitoring Bizottságok ülései és működésükről milyen jogszabály(ok) rendelkeznek?
- Hol érhetőek el a Monitoring Bizottságok üléseinek jegyzőkönyvei?

Bízva mielőbbi válaszában,

tisztelettel:
Hajtman Ágnes
CNNYsoros elnök

KÁVA KULTURÁLIS MŰHELY
1022 Budapest, Márczibányi tér 5/a.
Tel./Fax: 315-07-81
E-mail: kava@kavaszhaz.hu
www.kavaszhaz.hu

A KMOP Akcióterv 2007-2008 véleményezése

Tisztelt Bajnai Gordon!

Köszönjük a lehetőséget, hogy elmondhatjuk véleményünket a KMOP Akciótervével kapcsolatban is.

Sajnálatos módon nem tudunk annyira konkrét javaslatokkal szolgálni, mint a TAMOP esetében, mert **az Akcióterv megdöbbentő és elfogadhatatlan módon teljes mértékben mellőzi a civil szektort, nem használja ki a régió életéhez minden szinten kiemelkedően hozzájáruló civil társadalomban rejlő potenciált.**

Alig van olyan intézkedés, amelyben civil szervezet főpályázóként pályázhat, azoknak a konstrukcióknak a száma is elenyészően kevés, ahova akár partnerként csatlakozni tud.

Mindez azért különösen érthetetlen, mert a Közép-Magyarországi Régióban tesz a civil szektor a legtöbbet a társadalomért és a közösségekért, és ebben a szektorban rendelkeznek a szervezetek a legkomolyabb programlebonylító kapacitással. **Egy ennyire jelentős erőforrást ilyen szélsőségesen mellőzni nem megengedhető.**

Jelen formájában az Akciótervet elfogadhatatlannak tartjuk, és teljes újragondolását javasoljuk, a civilek lehetséges bevonását végiggondolva a 4. és 5. prioritásokban.

Köszönjük a javaslatainkra szánt időt és munkájukhoz további sok sikert kívánunk.

Budapest, 2007. június 11.

Tisztelettel,

Cziboly Ádám sk.
stratégiai vezető
Káva Kulturális Műhely
www.kavaszhaz.hu

A TÁMOP Akcióterv 2007-2008 véleményezése

„Emellett ez nem arról szól, hogy testre szabott pályázatokat írjunk ki, valakinek, aki beleszól és aztán ezt csak ő nyerheti meg. Pont ez ellen akarunk tenni.”

(Bajnai Gordon, 2006. november 7., a TÁMOP és a TIOP társadalmi egyeztetésén)

Az NFT I-ben a nevelés területén működő, az iskolákkal partnerként együttműködő szervezeteknek a programozás következtében a struktúrárt kiszolgáló alárendelt szerep jutott. Ez így életszerűtlen és nem az elmúlt tizenöt évben bevett szokást segíti, hosszú távon a struktúrára kívül működő innovatív és kreatív központokat megfojtja és ellehetetleníti. Fontos lenne, hogy a tervezés legelejétől ugyanolyan létjogosultságot kapjanak a struktúra hatékonyságát óriási mértékben segítő, ám a struktúrán kívüli szervezetek is (pl. szolgáltató civil szervezetek). Különösen fontosnak tartjuk, hogy az oktatási intézményekkel partnerségben működő szervezeteket, akik a tervezés minden szintjén megfogalmazott célok megvalósításából orozslánrészt vállalnak, a folyamat minden szintjén ugyanolyan mértékben vegye figyelembe a tervezés, mint a klasszikus struktúrába tartozó intézményeket.

(a Káva Kulturális Műhely Egyesületnek az OFK-hoz, ÚMFT-hez és TÁMOP-hoz benyújtott véleménye)

Tisztelt Bajnai Gordon!

Köszönjük a lehetőséget, hogy negyedszerre is elmondhatjuk véleményünket. Tesszük ezt töretlen bizalommal és elszántsággal, abban bízva, hogy az NFH kommunikációjához híven *valóban komolyan veszi* a társadalmi vitát, és megfontolja még egy kisebb civil szervezet véleményét is.

Bízunk abban, hogy az itt leírt javaslataink legalább egy része meghallgatásra és hasznosulásra kerül.

Szeretnénk hangsúlyozni, hogy az akciótervnek számos jó eleme van. Ezzel együtt egy véleményezés – műfajából adódóan – nyilván csak a problémás pontokat emeli ki. De fontos megemlíteni, hogy saját területünkön is találkoztunk több olyan intézkedéssel, amelyhez azért nem fűztünk javaslatot, mert az intézkedés minden részletével egyetértettünk.

Javaslatainkat két részre bontottuk: Általános észrevételekre és Konkrét javaslatokra.

Általános észrevételek

Általános észrevételeink az akcióprogram egészét érintik. Négy javaslattal szeretnénk élni, kérjük, hogy a tervezők fontolják meg az akcióprogram újragondolását ezeknek a javaslatoknak a tükrében.

1. NYOLC LISSZABONI KULCSKOMPETENCIA VAN, ÉS MINDEGYIK UGYANANNYIRA FONTOS

2005-ben az Európai Közösségek Bizottsága a 2005/0221 sz. ajánlásában megfogalmazta az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges nyolc kulcskompetenciát. (elérhető magyarul: http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/keyrec_hu.pdf) Ezek:

1. Az anyanyelven folytatott kommunikáció;
2. Idegen nyelveken folytatott kommunikáció;
3. Matematikai kompetencia és alapvető kompetenciák a természet- és műszaki tudományok terén;
4. Digitális kompetencia;
5. A tanulás megtanulása;
6. Interperszonális, interkulturális és szociális kompetencia, valamint állampolgári kompetencia;
7. Vállalkozói kompetencia, valamint
8. Kulturális kifejezőképesség.

Az akcióterv a nyolc kulcskompetencia közül az első négyet önkényesen kiemeli, és csak azoknak a fejlesztésére koncentrál. A második négy kulcskompetencia még csak említés szintjén sem jelenik meg a szövegben.

A Bizottság ajánlása részletesen kifejti, miért fontos ugyanannyira mind a nyolc kulcskompetencia. A nyolc kulcskompetencia meghatározását nemzetközi kutatások és konferenciák sorozata előzte meg, komoly indoklással valamennyi kulcskompetenciára vonatkozóan. A Bizottság nem tesz különbséget a kulcskompetenciák között fontosságukban.

Amennyiben a következő két évben nem fordítunk figyelmet, energiát a tanulás megtanulása; az interperszonális, interkulturális és szociális kompetencia, valamint állampolgári kompetencia; vállalkozói kompetencia, valamint a kulturális kifejezőképesség fejlesztésére, *ismételten súlyos lemaradásban leszünk a többi uniós tagországhoz képest, ahol a nyolc kulcskompetenciát egységes rendszerben kezelik és fejlesztik.* Ez a rákövetkező években hasonló tűzoltás jellegű, azonnali javulást elváró

fejlesztési „tervekhez” fog vezetni, mint ahogyan az jelenleg történik az anyanyelvi és idegen-nyelvi kommunikáció, matematikai és természettudományos kompetencia, digitális kompetencia terén.

A legfontosabb ajánlásunk: **annak érdekében, hogy a fejlesztési stratégia illeszkedjen az Európai Unió fejlesztési irányvonalaihoz, az akcióterv valamennyi intézkedését át kellene tervezni úgy, hogy azok valamennyi kulcskompetenciát figyelembe vegyék.** (Amennyiben már ezt az egyetlen javaslatunkat meghallják a tervezők, nem dolgoztunk hiába.)

2. AZ AKCIÓTERV VALAMENNYI INTÉZKEDÉSÉBEN SOKKAL ERŐSEBB DECENTRALIZÁCIÓRA LENNE SZÜKSÉG

Az akcióterv áttanulmányozása közben egyfajta következetes reciprocitást figyelhetünk meg, amely végigvonul az egész anyagon, és négy kimondatlan elvben foglalható össze:

1. egy-egy intézkedésen belül a támogatott pályázatok száma fordítottan arányos az intézkedésre fordított teljes összeggel (minél nagyobb a támogatás, annál kevesebb felé oszlik az összeg)
2. a feladatok mennyisége fordítottan arányos az intézkedésre fordított összeggel (minél részletesebben, hosszabban kifejtett a feladatlista, annál kisebb a keretösszeg)
3. a kiválasztási szempontok mennyisége fordítottan arányos az intézkedésre fordított összeggel (minél több kiválasztási szempontnak kell megfelelni, annál kisebb a keretösszeg. Egy példa: a 3.2.4-nél teljesen jogos a kiválasztási szempontoknál a szigorú lista, ugyanakkor ez következetesen elvárható lenne a központi programok kedvezményezettjei, pl. 3.1.1. vagy 3.2.1. esetében is.)
4. *a végső kedvezményezett(ek) központi kormányzattól való távolsága fordítottan arányos az intézkedésre fordított összeggel (minél kevésbé kötődnek a kedvezményezettek a kormányzathoz, annál kisebb a keretösszeg)*

Ez összességében azt jelenti, hogy

a nagyobb keretösszeggel bíró intézkedések többségét valamely kormányzati szerv látja majd el, az intézkedéshez rendelt feladatok mennyisége relatíve kevés,

ezzel szemben a nyílt pályázat formájában mindenki számára elérhető intézkedések általában kisebb keretösszeggel bírnak, ugyanakkor az intézkedésekhez rendelt feladatok mennyisége relatíve sok.

Üdvözlendőnek tartjuk, hogy az elvégzendő feladatok elosztásánál a tervezők belátták: a decentralizációra kell törekedni. Különösen üdvözítőnek tartanánk, ha a források elosztása is követné ezt a szándékot.

3. A TÁMOP MENEDZSMENTJÉBEN RÉSZT VEVŐKNEK IS MEG KELL ISMERNIÜK AZOKAT A TERÜLETEKET, AMELYEKSEL DOLGOZNAK

A jelenlegi akcióterv szerint arányaiban kevés támogatás jut a „terepen” dolgozó szervezeteknek, akik a társadalmi megújulás területén a valós munkát végzik, és túlzóan sok támogatás a központi hivataloknak. Az elmúlt évek során több civil szervezetnél felhalmozódott olyan rossz tapasztalat, hogy a hivatalnokok egy része gyakran úgy próbálja megtervezni és irányítani a társadalmi megújulás folyamatát, hogy közben nem ismeri „életközlelől” azokat a közösségeket, amelyekkel naponta dolgoznia kell.

Éppen ezért a jelentős címkézett központi támogatás egy részét javasolnánk egy önálló intézkedés számára elkülöníteni: ennek célja az lenne, hogy a leendő TÁMOP programok tervezésében, kezelésében, felhasználásában és ellenőrzésében részt vevő **minden hivatalnok** (az államtitkártól az ESZA Kht. adminisztrátoráig) **életében legalább egyszer tegyen látogatást pl. zsáktelepülésre, cigánytelepre, vidéki iskolába, nevelőtthonba, vidéki kórházba, elmeosztályra, hajléktalan szállóra, munkaközvetítőbe** stb.

Mindez jelentősen hozzájárulhatna ahhoz, hogy a tervezés során olyan döntések szülessenek, amelyek jobban igazodnak a valós igényekhez, a lebonyolítás során pedig az elvárások jobb összhangba kerüljenek a valósággal.

4. AZ AKCIÓTERVNEK NEM SZABAD TOVÁBB ERŐSÍTENIE A CIVIL TÁRSADALOM KETTÉSZAKÍTOTTSÁGÁT

Az itt vázolt rendszer tulajdonképpen nem enged be új pályázót, csak olyanokat, akik már korábban nyertek (a szöveg nevesíti is, honnan: OFA, HEFOP, Phare, EQUAL, ESZA). A rendszer az eddigi nyerteseket előnyben részesíti és tovább támogatja. Új belépők, kistelepülések kisebb szervezetei számára a rendszer továbbra is zárva marad, aminek következtében *a civil szektor (már mostanra is elég jó kapacitásokkal bíró) felső 15-20 %-a még jobban megerősödik, a szektor háromnegyede pedig véglegesen leszakad.*

Az akcióterv 5.3. pontjában ki is mondja: „Az uniós támogatások a 2004-2006 időszakban a legrosszabb helyzetű térségeig gyakorlatilag nem jutottak el. A kirekesztődés, a szegénység és a leszakadás mára több társadalmi csoport és vidéki térség esetében szinte visszafordíthatatlannak tűnik. Ezért a legrosszabb helyzetű térségek a többitől eltérő bánásmódot, kiemelten kezelt, komplex fejlesztést igényelnek. A többszörös hátrány felszámolása érdekében átfogó térségfejlesztési programokra van szükség az ország leghátrányosabb helyzetű térségeiben.” *Konkrét feladatokat, konstrukciókat azonban nem rendel a szöveg ehhez az intézkedéshez sem.*

Máshol pedig (5.7.3.): „A hazai civil társadalom fejlettségi mutatói rendkívül nagy szórást, aránytalanságot mutatnak. Létezik egy szűk elit rétege a hazai civil szektornak, amely birtokában van minden olyan korszerű tudáslemnek, amely révén

képessé vált az érdekérvényesítésre, annak artikulációjára, a feladatok ellátáshoz szükséges források allokációjára. Azonban a civil szervezetek túlnyomó többsége számos téren hátránnyal rendelkezik, melynek révén a gyakran megfogalmazott jó szándékot sem sikerül a kellő hatékonysággal megvalósítani.” *Ez az egyetlen olyan programelem, amely közel egymilliárd forintot rendel hozzá konkrét akciókon keresztül a cél eléréséhez.*

Amennyiben a támogatási struktúra 2013-ig várhatóan nem változik jelentősen, az igazságtalan rendszer előbb elmélyíti, majd végül csaknem visszafordíthatatlanul bebetonozza a szektor kettészakítottságát.

Ennek ellenszere az lenne, ha a bírálati szempontok megfogalmazása során **a rendszer nyitottabb lenne az új belépőkre**, vagyis a tervezők feloldanák az akcióterv egyes intézkedései (5.3., 5.7.3.) és a többi intézkedés kiválasztási szempontrendszeré közötti ellentmondást, és megnyitnának több lehetőséget is az új belépők előtt. További lépés lehetne, hogy **élvezzenek prioritásokat azok a pályázók, akik valamilyen módon az új belépőket segítik** (pl. konzorciumba való bevonással), ill. az Akciótervben megjelenéne a korábban már tárgyalt, azonban mostanra elsikkadt **Global Grant-ek**.

TÁMOP - Konkrét javaslatok az egyes intézkedésekhez kapcsolódóan

Javaslatot érintő pont	Javaslat	Indoklás
2.1.2. Munkaerőpiaci kulcskompetenciák fejlesztése	<p>– Nyílt pályázat keretében 100-150 kisebb támogatottat javasolnánk, a korábbi HEFOP 2.2.1.-nek megfelelően.</p> <p>– Javasoljuk, hogy a Támogatható tevékenységek köre terjedjen ki mind a nyolc lisszaboni kulcskompetencia fejlesztésére.</p>	<p>A nyolc lisszaboni kulcskompetencia fejlesztése földrajzilag és ágazatilag is decentralizált tartalomfejlesztésekkel képzelhető el. A jelenlegi szövegben az 1-7 támogatandó program még le sem fedti a 8 kulcskompetenciát.</p>
3.1.1. Fejlesztés, koordináció	<p>„Az Új Magyarország Fejlesztési Terv közoktatás fejlesztési programjainak központi koordinációja, menedzselése, a különböző fejlesztési programok harmonizációja, a közoktatási intézmények fejlesztéseit és a központi fejlesztéseket, a területi- hálózati tevékenységeket irányító, összefogó központi intézkedés” feladatokra 12,48 mrd Ft kiemelt támogatást rendel az akcióterv. A nem nevesített intézmény még a 3.3.1. jogcímen további 1,609 mrd Ft támogatást is kap.</p> <p>Az „OKM közhasznú gazdasági társaságát” az anyag nem nevesíti, ugyanakkor a kiválasztási szempontok alapján ez a leírás tulajdonképpen egyetlen szervezetre illik csak rá, amely így 13 milliárd (!) forintnyi címkézett támogatáshoz jut.</p>	<p>Az itt felsorolt feladatok az NFH és az OKM feladata kellene, hogy legyen. (Központi támogatásból már van is erre forrásuk.) Ezen felül az ilyen jellegű tevékenységekre jött létre a VOP.</p> <p>Mindezek mellett 13 milliárdos címkézett támogatás juttatása egyetlen kormányzati szervnek teljesen indokolatlan.</p>
3.1.2. Új tartalomfejlesztések a közoktatásban	<p>- Nyílt pályázat keretében 30-50 kisebb támogatottat javasolnánk. A kiválasztási szempontok megtartása mellett is lehetséges ez.</p> <p>- Javasoljuk, hogy a Támogatható tevékenységek köre terjedjen ki mind a nyolc lisszaboni kulcskompetencia fejlesztésére.</p>	<p>A nyolc lisszaboni kulcskompetencia fejlesztése földrajzilag és ágazatilag is decentralizált tartalomfejlesztésekkel képzelhető el. A jelenlegi szövegben az 1-7 támogatandó program még le sem fedti a 8 kulcskompetenciát.</p>

3.1.3. Innovatív iskolák	Javasoljuk, hogy a Támogatható tevékenységek köre terjedjen ki mind a nyolc lisszaboni kulcskompetencia fejlesztésére.	A nyolc lisszaboni kulcskompetencia fejlesztése egységesen fontos (ld. Általános észrevételek).
3.1.5. Pedagógiai kultúra korszerűsítése	<ul style="list-style-type: none"> - Javasoljuk a kedvezményezettek körébe az oktatási területen működő civil szervezetek konzorciumi szintű bevonását is. - Az értékelési szempontokba az „OM azonosítóval rendelkező közoktatási intézmény” helyett javasoljuk az „akkreditált képzéssel rendelkező szervezet” meghatározást. - Javasoljuk, hogy a Támogatható tevékenységek köre terjedjen ki mind a nyolc lisszaboni kulcskompetencia fejlesztésére. 	<p>A támogatott tevékenységeket (továbbképzési programok tervezése, akkreditálása, lebonyolítása; intézményi érzékenyítő, felkészítő tréningek megtartása) számos civil szervezet kiváló minőségben le tudja folytatni, semmi sem indokolja ezek kizárását.</p> <p>A nyolc lisszaboni kulcskompetencia fejlesztése egységesen fontos (ld. Általános észrevételek).</p>
3.1.7. Pedagógusok új szerepben	<ul style="list-style-type: none"> - A „környezeti nevelés stb.” kitélt javasoljuk nevesíteni: környezeti nevelés, művészetpedagógia, drámapedagógia, kalandpedagógia, élménypedagógia. - Javasoljuk, hogy a Támogatható tevékenységek köre terjedjen ki mind a nyolc lisszaboni kulcskompetencia fejlesztésére. 	A nyolc lisszaboni kulcskompetencia fejlesztése egységesen fontos (ld. Általános észrevételek).
3.2.1. Formális, nem-formális és informális rendszerek	<p>Az intézkedés nyílt pályázat keretében történő megnyitását javasoljuk az alábbi tevékenységeknél:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A nem formális és informális úton szerzett kompetenciák elismertetése a munkelő piacon és a formális tanulás rendszerében, - A tanórán kívüli, illetve más non-formális tanulást elősegítő könyvtári, közművelődési együttműködések támogatása az egész életen át tartó tanulás érdekében. 	Ezen feladatokat decentralizáltan sokkal hatékonyabban el lehetne látni.

<p>3.2.4. „Építő közösségek” – Program a közművelődési intézményrendszer és civil szféra atipikus, nem formális képzési szolgáltatásainak fejlesztésére</p>	<p>A felsorolt tevékenységi listával teljesen egyetértünk, ehhez képest az elérhető keretösszeg szembetűnően alacsony. A keret háromszorosára történő növelését javasoljuk a központosított intézkedések terhére.</p>	<p>Ez a programelem konkrét, mérhető eredményeket hoz és decentralizált, sokkal indokoltabb lenne az ilyen típusú programok nagyobb mértékű támogatása szemben a centralizált programok több tízmilliárdos támogatásaival.</p>
<p>3.3.2. Az oktatási esélyegyenlőségi programok végrehajtásának támogatása</p>	<p>- Javasoljuk, hogy az intézkedés legyen nyitva olyan szervezetek előtt is, akiknek ez lenne az első sikeres EU támogatásuk. - Javasoljuk, hogy a támogatott tevékenységek közé kerüljön be a „kompetenciaalapú oktatási programok fejlesztése és megvalósítása”. A Támogatható tevékenységek köre terjedjen ki mind a nyolc lisszaboni kulcskompetencia fejlesztésére.</p>	<p>Ebben az intézkedésben különösen fontos, hogy új belépők előtt is nyitva álljon a lehetőség. A nyolc lisszaboni kulcskompetencia fejlesztése egységesen fontos (ld. Általános észrevételek).</p>
<p>3.3.5. Tanoda programok támogatása</p>	<p>- Javasoljuk a bírálati szempontok közé felvenni egy kompetenciafejlesztéssel foglalkozó civil szervezettel kötendő megállapodást. - Javasoljuk, hogy a Támogatható tevékenységek köre terjedjen ki mind a nyolc lisszaboni kulcskompetencia fejlesztésére.</p>	<p>A nyolc lisszaboni kulcskompetencia fejlesztése egységesen fontos (ld. Általános észrevételek).</p>
<p>5.3. A kiemelt leghatárnyosabb helyzetű térségek, valamint a településen belüli szegregáció csökkentését célzó komplex fejlesztések támogatása zászlóshajó program előkészítő, segítő, helyi menedzselő és monitorozó, valamint speciális elemeinek megvalósítása.</p>	<p>Javasolnánk konkrétumok megjelenítését az akciótervben. Annál is inkább, mert kiemelten fontos kérdésről van szó (ld. Általános észrevételek 4. pontját is), amelynek kezeléséhez nem lenne elegendő valamely állami háttérintézmény számára felkínálni az intézkedés keretösszegét.</p>	<p>A témához nagyon sok szervezet tudna kapcsolódni, fontos lenne az intézkedés adatait megismerni.</p>

<p>5.4.1. Gyerekesély program országos kiterjesztésének szakmai-módszertani megalapozása együttműködésben a társterületekkel (országos kiemelt projekt)</p>	<p>A mai napig nincsenek konkrétumok a Gyerekesély zászlóshajó programot illetően néhány hangsúlyos célkitűzéstől eltekintve. Ennek hiányában nyílt pályázat keretében 30-50 kisebb támogatottat javasolnánk, ami legalább valós eredményekhez vezetne.</p>	<p>A témához nagyon sok szervezet tudna kapcsolódni, fontos lenne az intézkedés adatait megismerni.</p>
<p>5.4.3. Integrált helyi programok a gyerekszegénység csökkentésére</p>	<p>Javasoljuk a keret felhasználásának pontosabb meghatározását az átláthatóság érdekében. A szöveg az 5.4.1-re hivatkozik, amely viszont egy eddig kidolgozatlan zászlóshajó programra hivatkozik.</p>	<p>A témához nagyon sok szervezet tudna kapcsolódni, fontos lenne az intézkedés adatait megismerni.</p>
<p>5.4.5. Gyermekek és fiatalok integrációs programjai</p>	<p>Javasoljuk, hogy élvezzenek előnyt azok a programok, amelyek hangsúlyt fektetnek a nyolc lisszaboni kulcskompetencia valamelyikének fejlesztésére.</p>	<p>Az integrációs programok közül kiemelt támogatásban kell részesíteni azokat, amelyek egyben fejlesztést is megvalósítanak.</p>
<p>5.6.1. Szociális szolgáltatások modernizációja, központi stratégiai tervezési kapacitások megerősítése, szociálpolitikai döntések megalapozása</p>	<p>Javasoljuk, hogy a Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet nevű háttérszervezetnek különféle jogcímenként juttatott összességében több milliárd forintos keretet fordítsák programtámogatásra.</p>	<p>Az itt felsorolt feladatok az NFH és az SZMM feladatai kellene, hogy legyenek. (Központi támogatásból már van is erre forrásuk.) Ezen felül az ilyen jellegű tevékenységekre jött létre a VOP. Mindezek mellett többmilliárdos címkézett támogatás juttatása egyetlen kormányzati szervnek teljesen indokolatlan.</p>
<p>5.4.1. Gyerekesély program országos kiterjesztésének szakmai-módszertani megalapozása együttműködésben a társterületekkel (országos kiemelt projekt)</p>	<p>A mai napig nincsenek konkrétumok a Gyerekesély zászlóshajó programot illetően néhány hangsúlyos célkitűzéstől eltekintve. Ennek hiányában nyílt pályázat keretében 30-50 kisebb támogatottat javasolnánk, ami legalább valós eredményekhez vezetne.</p>	<p>A témához nagyon sok szervezet tudna kapcsolódni, fontos lenne az intézkedés adatait megismerni.</p>

<p>5.6.4. Szociális képzések fejlesztése, szakemberek képzése, továbbképzése és készségfejlesztése valamint a helyi fejlesztési kapacitások megerősítése</p>	<p>Javasoljuk a kedvezményezettek körébe az oktatási területen működő civil szervezetek konzorciumi szintű bevonását is. Javasoljuk, hogy élvezzenek előnyt azok a programok, amelyek hangsúlyt fektetnek a nyolc lisszaboni kulcskompetencia valamelyikének fejlesztésére.</p>	<p>A támogatott tevékenységeket számos civil szervezet kiváló minőségben le tudja folytatni, semmi sem indokolja ezek kizárását.</p>
<p>5.7.1. Közösségi kezdeményezések és önkéntes programok támogatása</p>	<p>Javasoljuk, hogy élvezzenek előnyt azok a programok, amelyek hangsúlyt fektetnek a nyolc lisszaboni kulcskompetencia valamelyikének fejlesztésére.</p>	<p>Az egész életen át tartó tanulás jegyében a felnőttképzési programokban is érvényre kell juttatni a nyolc lisszaboni kulcskompetenciát.</p>
<p>5.7.3. Civil szervezeteknek szolgáltató, azokat fejlesztő szervezetek támogatása</p>	<p>Javasoljuk, hogy élvezzenek előnyt azok a programok, amelyek hangsúlyt fektetnek a nyolc lisszaboni kulcskompetencia valamelyikének fejlesztésére.</p>	<p>Az egész életen át tartó tanulás jegyében a felnőttképzési programokban is érvényre kell juttatni a nyolc lisszaboni kulcskompetenciát.</p>
<p>5.7.5. A diszkrimináció elleni küzdelem – társadalmi szemléletformálás</p>	<p>Javasoljuk a címkézett keret beolvasztását az 5.7.4. intézkedésbe.</p>	<p>Címkézett támogatása nyújtása ugyanazon feladat ellátására indokolatlan, a szolgáltatók közötti pályázati versennyel sokkal inkább lehet biztosítani a célok elérését.</p>
<p>5.8.3. Civil részvétel erősítése a kompetenciafejlesztés eszközeivel</p>	<p>Javasolnánk a keretszámok meghatározását és feltüntetését. Javasoljuk, hogy a Támogatható tevékenységek köre terjedjen ki mind a nyolc lisszaboni kulcskompetencia fejlesztésére.</p>	<p>A nyolc lisszaboni kulcskompetencia fejlesztése egységesen fontos (ld. Általános észrevételek).</p>
<p>5.9.1. A társadalmi kohézió növelése a biztonság megerősítésével</p>	<p>Javasolnánk a civil szervezetek bevonását a B. komponensbe is.</p>	<p>A támogatott tevékenységeket számos civil szervezet kiváló minőségben le tudja folytatni, semmi sem indokolja ezek kizárását.</p>

TIOP - Konkrét javaslatok az egyes intézkedésekhez kapcsolódóan

Javaslatot érintő pont	Javaslat	Indoklás
1.1.1. A pedagógiai, módszertani reformot támogató informatikai infrastruktúra fejlesztése – intézményi pályázatok	Javasoljuk a program kiterjesztését művelődési házakra, színházakra és könyvtárakra is.	Semmi sem indokolja, hogy a fejlesztések kizárólag a múzeumokra koncentrálnak, a többi kulturális intézményre nem.
1.2.2. Múzeumok iskolabarát fejlesztése és oktatási-képzési szerepének infrastrukturális erősítése	Javasoljuk a program kiterjesztését művelődési házakra, színházakra és könyvtárakra is.	Semmi sem indokolja, hogy az iskolabarát fejlesztések kizárólag a múzeumokra koncentrálnak, a többi kulturális intézményre nem.

Reméljük, javaslatainkat megfogadják, és azok beépítésre kerülnek az akciótervekbe.

Köszönjük a javaslatainkra szánt időt és munkájukhoz további sok sikert kívánunk.

Budapest, 2007. június 11.

Tisztelettel,

Cziboly Ádám sk.
stratégiai vezető
Káva Kulturális Műhely
www.kavaszinhaz.hu

Kommunikációs Főosztály

Cziboly Ádám
stratégiai vezető

KÁVA Kulturális Műhely Egyesület

Budapest
Marczibányi tér 5/a
1022

Iktatószám: 52-682/2007

Tisztelt Cziboly Ádám Úr!

Az európai uniós fejlesztési források felhasználásához szükséges fejlesztéspolitikai dokumentumok társadalmi egyeztetésének újabb szakasza zárult eredményesen a nyáron: a társadalmi partnerek ezúttal az Új Magyarország Fejlesztési Terv operatív programjai akcióterveivel kapcsolatban mondhatták el véleményüket, tehették meg módosító javaslataikat.

Az akciótervek átlagosan 3–3 hétig tartó egyeztetésében ezúttal is több száz szervezet képviselői – helyi önkormányzatok, megyei és regionális fejlesztési tanácsok, érdekképviseleti, ágazati szakmai szervezetek, az egyházak, a tudományos és a civil szféra képviselői – vettek részt. E szervezetek összesen 1777 konkrét javaslatot fogalmaztak meg a 7 ágazati és a 7 regionális operatív program összesen 65 társadalmi vitára bocsátott akciótervével kapcsolatban.

Természetesen jelentős eltérés volt az egyes operatív programok akcióterveinek „népszerűsége” között. Az ágazati operatív programok közül a legtöbbet és a legtöbb javaslatot a Társadalmi megújulás, a Környezet és energia, valamint a Gazdaságfejlesztési operatív program akcióterveire küldték, míg a regionális operatív programok közül az Észak-magyarországi, a Közép-magyarországi és a Dél-alföldi OP akcióterveire érkezett a legtöbb észrevétel és módosító javaslat. Az akciótervek közül a legtöbb javaslat a Társadalmi megújulás operatív program 3. (Minőségi oktatás és hozzáférés biztosítása) és 5. (Egészségmegőrzés és a társadalmi befogadás, részvétel erősítése) prioritására, valamint a Gazdaságfejlesztési operatív program 1. (K+F és innováció a versenyképességért) prioritására érkezett.

Valamennyi operatív program akcióterveire beérkezett vélemények túlnyomó hányada elsősorban az egyes prioritások potenciális pályázói körének bővítését célozta, és sok partneri kérés, javaslat érkezett a támogatási arányok növelésére, valamint a támogatás feltételeinek könnyítésére is. Még gyakoribb volt, hogy a véleményező szervezetek a 2007–2008-as akciótervek indikatív projektlistáit kifogásolták, konkrét – a saját ágazatukat vagy még gyakrabban a saját megyéjüket, településüket érintő – fejlesztéseket hiányolva e listákról. A legtöbb esetben a partnerek nem vették figyelembe a projektek előkészítettségét, indíthatóságát, valamint azt, hogy ha egy adott beruházás nem szerepel ebben az akciótervben, akkor megfelelő előkészítettséggel ott lehet a támogatandó fejlesztések között a következő kétéves időszak akciótervében.

A beérkezett javaslatokat az ügynökség kommunikációs igazgatóságának munkatársai feldolgozták, majd a javaslatokat az ügynökség és a szakminisztériumok szakértőiből álló, operatív programonként megalakult munkacsoportok vitatták meg tétélesen, illetve döntöttek az egyes módosító javaslatok

beépíthetőségéről. A 2007-2008-as akciótervek végleges változatát a partneri véleményeken túl befolyásolták az operatív programokról az Európai Bizottsággal folytatott egyeztetések is. Ezek eredményeit, valamint a társadalmi partnerek javaslatait figyelembe véve döntött az akciótervekről a nyáron a Kormány. A Kormány által elfogadott, végleges akciótervet természetesen – a társadalmi egyeztetés során beérkezett partneri véleményekkel együtt – az átláthatóság jegyében közzétettük a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség megújult honlapján, a www.nfu.hu internetes címen.

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség és az érintett szakminisztériumok tervezői természetesen az Önök javaslatait is megvitaták, mérlegelték. Ezekkel kapcsolatban a tervezők álláspontja a következő volt.

A Társadalmi infrastruktúra operatív program (TIOP) akcióterveinek partnerségi egyeztetése során összesen 48 szervezettől 180 konkrét észrevétel, javaslat érkezett a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség tervezőjéhez. A véleményezők között a civil szervezetek, önkormányzatok, felsőoktatási intézmények mellett az egyházak is szerepeltek. A javaslatok az operatív program három akcióterve között nagyjából egyenlően oszlottak el. Az akciótervekhez számos olyan területtel kapcsolatban is érkezett javaslat, amely területek fejlesztése más – elsősorban regionális – operatív programok akcióterveinek kompetenciájába tartozik. A TIOP akcióterveikhez köthető észrevételek közül több a potenciális kedvezményezettek és a támogatható területek körének bővítését célozta. Számos partneri véleményben külön igényként jelent meg a múzeumok, a bentlakásos intézmények vagy éppen a hajléktalan-ellátás fejlesztésének támogatása.

TIOP EREDMÉNYVÁLASZ
 ✓ Az 1. prioritás 1.1.1. és 1.2.2. konstrukciójánál a kedvezményezetti kör kiszélesítésére tett javaslatukat nem állt módunkban elfogadni. „A pedagógiai és módszertani reformot támogató infrastruktúra fejlesztése” komponens kifejezetten a közoktatási intézményekre vonatkozik. Olyan fizikai infrastrukturális – elsősorban informatikai – fejlesztéseket támogat, melyek által minden iskola rendelkezik majd azokkal az eszközökkel, amelyek szükségesek a készségek és képességek fejlesztését középpontba helyező, a Társadalmi megújulás operatív program keretében kidolgozott tananyagok és új pedagógiai módszerek bevezetéséhez. Így e fejlesztések nem alkalmazhatók a formális, iskolarendszerű oktatáson kívül.

„A múzeumok iskolabarát fejlesztése és oktatási képzési szerepének erősítése” konstrukció keretén belül csak múzeumok nyerhetnek támogatást, mivel célunk kifejezetten ezen intézmények szakmai programjainak végrehajtásához szükséges infrastruktúra fejlesztése.

A fenti két konstrukció mellett – a javaslatokkal összhangban - „Az oktatási infrastruktúra fejlesztése” prioritási tengelyhez kapcsolódóan több, a könyvtárak és művelődési házak fejlesztését szolgáló konstrukció található. Ilyen például az AGÓRA-program (multifunkcionális közösségi központok kialakítása a művelődési házak bázisán) és a „Tudásdepo-Expressz” program (összehangolt könyvtári szolgáltatások fejlesztése) is.

A színházak fejlesztése a regionális operatív programokban jelenik meg. A támogathatóságnak azonban feltétele - az uniós céloknak és szabályoknak megfelelően -, hogy a fejlesztés vagy valamilyen kiemelkedő turisztikai beruházáshoz kapcsolódjék, vagy része legyen a városok kijelölt célterületének komplex rehabilitációjára irányuló speciális programnak.

A Társadalmi megújulás operatív program (TAMOP) akcióterveinek társadalmi egyeztetése során összesen 80 szervezettől 346 javaslat érkezett. A partnerek többek között a potenciális kedvezményezettek körének pontosabb meghatározására, illetve bővítésére, a foglalkoztatási és a szociális ellátórendszer fejlesztésének jobb összehangolására, az egyes kulcskompetenciák megjelenítésére, a környezeti fenntarthatóság szempontjainak erősítésére, valamint az önkéntesség támogatásának fokozására tettek javaslatot.

TÁMOG EREDEMI VÁLASZ!!

√ A munkaerő-piaci kulcskompetenciák fejlesztésével (2.1.2.) kapcsolatos javaslatukkal nem értettünk egyet, mivel az akciótervben egyetlen, egész életen át tartó tanulás során elsajátítandó alapkészség sincs kizárva. A program keretében kiemelten csak a prioritásban meghatározott kulcskompetenciák fejlesztését kívánjuk támogatni, mert véleményünk szerint ezek rendelkeznek leginkább munkaerő-piaci relevanciával.

Az ezzel összefüggésben tett indítványukat – amely a fenti konstrukció során nyílt pályázat keretében mindössze 100-150 kisebb pályázatot támogatna – nem tudtuk elfogadni. Miután e program keretében az egyén kapja a támogatást, nem valószínű, hogy a javasolt forma teljesíteni tudná a tervezett indikátorértéket.

↑ Tisztelt Partnerünk! Az Új Magyarország Fejlesztési Terv 2007–2008-as akcióterveinek véglegesítését követően immár sorra jelennek meg az egyes operatív programok pályázati kiírásai, amelyeket a meghirdetésüket megelőzően kivétel nélkül partneri egyeztetésre bocsát a honlapján a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség. E kiírások véleményezése során – ahogyan eddig is – kiemelten számítunk az Önök tapasztalatára, értékes véleményére, javaslataira.

Együttműködésüket és segítségüket még egyszer köszönve,

Budapest, 2007. október 17.

üdvözlettel:

Lantos Gabriella

ÖNKORMÁNYZATI ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI MINISZTER

Iktatószám: 1/135/2007.

Hajtman Ágnes asszony részére
soros elnök

Civilek a Nemzeti Fejlesztési Terv Nyilvánosságáért
Budapest
Corvin tér 8
1011

Tisztelt Elnök Asszony!

Hivatkozva 2007. december 13-án kelt levelében foglalt kérdéseire, az alábbiakról tájékoztatom:

- A 2009-2010. évekre vonatkozó akciótervek társadalmi vitájára várhatóan 2008. októberében kerül sor.
- A 2007-2008. évi akciótervek jelenlegi felülvizsgálata nem jelenti ezen akciótervek gyökeres átdolgozását. A felülvizsgálat alapvetően a pontatlanságokat korrigálására, a tervezett konstrukciókkal kapcsolatos információkat teljesebbé tételére, a pénzügyi tervek technikai átdolgozására (pl. az árfolyamváltozások átvezetését), a komponensek ütemezésének a szükségletekhez igazított módosítására, valamint a kormánydöntéssel nevesített kiemelt projektek beépítésére fókuszál. Tekintettel arra, hogy ezek nem jelentenek meghatározó tartalmi változtatást az elfogadott akciótervekben, nem terveztünk külön társadalmi egyeztetést a felülvizsgált akciótervekről.
- A monitoring bizottságok ülései nem nyilvánosak. A monitoring bizottságokról - összhangban az 1083/2006/EK rendelet vonatkozó előírásaival - a 255/2006. (XII. 8.) Korm. rendelet 14. § rendelkezik. Az említett paragrafus a <http://www.nfu.hu/content/169> oldalon érhető el.
- A monitoring bizottságok jegyzőkönyvei a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség honlapján (www.nfu.hu), a vonatkozó irányító hatóság dokumentumai között lesznek elérhetőek.

Budapest, 2007. december „12.,”

Üdvözlettel:

Bajnai Gordon